

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Türkiyə mənbələri:
"Qarabağa yenə
yüzlərlə
PKK-çı
keçib"
yazısı səh.5-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 iyul 2017-ci il Çərşənbə № 155 (6769) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Ağ Evin "qara günləri":
Tramp dövlət katibini itirir

Mətbuat Reks
Tillersonun istefa
vermək istəyini
müxtəlif səbəblərlə
izah edir
yazısı səh.5-də

Mərkəzi Bankla bağlı yeni qərar:
səlahiyyətləri əlindən alınır, yoxsa...

yazısı səh.10-də

Okeanın o tayından dollar
gözləntisi - bu gün iki
mühüm qərar olacaq

yazısı səh.14-də

Bakıda ağac kəsənlər həbs edildi

yazısı səh.10-də

Sərkisyanın Moskvaya qarşı
demarşı - könlü yenə xalat istəyir...

yazısı səh.7-də

Bakı-Supsa ixrac kəməri müəmməsi:
BP təxribata nə zaman cavab verəcək?

yazısı səh.9-də

Cəmiyyətimizin problemi nədir -
cahillik, paxıllıq, həsəd, yoxsa...

yazısı səh.12-də

Sanksiyaların yeni dalğası - Rusiyanın
Azərbaycana ehtiyacı yaramıb

yazısı səh.7-də

Dizel də bahalaşa bilər, amma...

yazısı səh.14-də

AYB Nizaminin Dərbənddə dağılan
parkından xəbərsizdir

yazısı səh.12-də

Bakının bıçaqlarını itiləyən
kişinin əməkdaşımızla
"qansız" söhbəti

yazısı səh.15-də

Azərbaycanın balans siyasətinə təhdid

AĞ EV BAKINI MOSKVA İLƏ

"QAZ OYUNU" NA ÇƏKİR - İDDİA

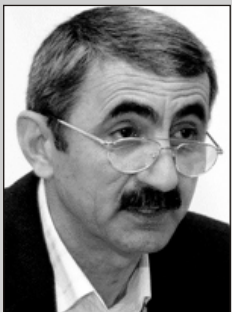
Amerika Konqresinin Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar paketi Vaşinqtonun və Moskvanın tərəfdaşlarını da çətin sınaqla üzləşdirə bilər; **Rusiya portalı:** "Bakının planları ABŞ-ın da siyasətinə uyğundur, çünki..."

yazısı səh.8-də

Bankları soyan dəstə başçısı tutuldu - "Dəmirbank"dakı 3 milyon...

İspaniyada tutularaq Bakıya gətirilən Danila Dorin Konstatinoviçin Rusiya və ya Belarus vətəndaşı olduğu barədə iddialar var; "Dəmirbank" da haker hücumu nəticəsində 3 milyon manatın oğurlanması haqqında məlumatlar bu günəcən təkzib edilməyib, bəs... yazısı səh.3-də

Aslan
İsmayılov üç
siyasətçiyə
"Rusiyanın
adamı" dedi

yazısı səh.9-də

Aynur Camal:
"Mehriban
xanım Əliyeva
Avrasiyada
bənzəri olmayan
siyasi xadimdir"

yazısı səh.4-də

Əli İnsanov
residivist
oldu:
onu nələ
gözləyir?

yazısı səh.3-də

Biləsuvarın icra başçısının müavini vəzifəsindən azad edilib

Xeyalə Qəmbərovaya

Biləsuvar Rayon İcra Hakimiyyəti (RİH) başçısının müavini Xeyalə Qəmbərovaya vəzifəsindən azad olunub. Məlumatı Biləsuvar RİH təsdiqləyib.

X.Qəmbərovaya Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində yeni vəzifə verilmişdir.

Qeyd edək ki, ötən həftə mətbuatda X.Qəmbərovanın işdən çıxarılması barədə xəbərlər yazılıb ("Report").

X.Qəmbərovaya bu vəzifəyə 2014-cü ildə təyin olunub.

İki gün əvvəl dənizdə batmış şəxsin meyiti çıxarıldı

17 yaşlı gənc dənizdə bataraq ölüb.

FHN-in mətbuat xidmətinin məlumatına görə, nazirliyin Böhran Vəziyyətlərində İdarəetmə Mərkəzinə Bakı şəhəri, Xəzər rayonunda 23 iyul günü dənizdə 1 nəfərin batması barədə məlumat daxil olub.

Nazirliyin Kiçikhəcmli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin dalğıcı-xilasediciləri hadisə yerinə cəlb olunub və vətəndaşın axtarışlarına başlanılıb.

25 iyul tarixində 2000-ci il təvəllüdü İsmayilov İdris Rəsim oğlunun cəsədi batdığı yerdən 8-10 kilometr aralıda tapılıb çıxarılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Azərbaycanda 38 aqropark yaradılacaq

Azərbaycanda 38 aqroparkın yaradılması ilə bağlı iş aparılır. Bu barədə İqtisadiyyat Nazirliyində keçirilən kollegiya iclasında bildirilib.

Qeyd olunub ki, Xaçmaz rayonunda Yalama aqroparkında 1-ci mərhələ üzrə işlər başa çatdırılıb və Şəmkir aqroparkında 1-ci mərhələ üzrə işlər davam etdirilir.

Bundan əlavə, Samux, Goranboy, Ağcabədi, Şabran, Salyan, Şamaxı, Füzuli, Cəlilabad və İsmayilli rayonlarında da aqroparklar yaradılır. İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən ümumi dəyəri 207 milyon manat olan bu aqroparkların yaradılmasına 76,1 milyon manat güzəştli kredit verilib.

İclasda həmçinin qeyd olunub ki, 12 rayonda 14 cins heyvandarlıq kompleksinin (yem bazası ilə birlikdə) və 17 rayonda 24 iri taxılçılıq təsərrüfatının yaradılması təşviq olunur.

19 məktəbli qız aborta gedib

Ötən il Azərbaycanla 34569 qadın abort elətdirib. Dövlət Statistika Komitəsindən verilən məlumata görə, bunlardan 20323 nəfəri 15-29 yaş arasında olan qadınlardır. Ötən il ölkədə 15-17 yaş arası 19 qadın, 18-19 yaş arası 1242 qadın, 20-24 yaş arası 7773 qadın, 25-29 yaş arası 11289 qadın aborta gedib. (azvision.az)

2015-ci ildə 15-17 yaş arası 50, 18-19 yaş arası 1425, 20-24 yaş arası 5983, 25-29 yaş arası 8365 qadın abort elətdirib.

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- **İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:**
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;
- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
- Tirajımızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
- Ön başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan**
- "Yeni Müsavat" - 0.60 AZN**
- və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.**
- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.
- Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:**
- Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22**
- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Tiflisdə həyəcan: Rusiya Gürcüstana müdaxilə etməyə hazırlaşır?

Şimali Qafqaz və separatçı Cənubi Osetiya ərazisində Rusiya Federasiyası Silahlı Qüvvələrinin 58-ci ümumqoşun ordusunun hərbi hissələrində döyüş hazırlığı üzrə 7 günlük təlimlər keçirilir.

Təlimlərə 16 minə yaxın hərbi qulluqçu və 4 mindən çox silah və hərbi texnika cəlb olunub.

Gürcüstanın özündə isə rəsmi Tiflisin nəzarəti altında olmayan ərazidə Rusiya ordusunun irimiqyaslı təlimləri ilə bağlı həyəcan təbii çalınır. Gürcüstanın rəsmi şəxsləri Rusiya ordusunun hərbi təlimlərini bütün region üçün təhlükə signalı adlandırılıb.

"Bu cür manevrlər yalnız Gürcüstan üçün deyil, bütün region və Avropa üçün təhlükə mənbəyidir", - bəzi və təndəş bərabərliyi məsələləri üzrə gürcüstanlı dövlət naziri Ketevan Tsixelashvili deyib.

"İslahatçılar klubu" qeyri-hökumət təşkilatına rəhbərlik edən Gürcüstanın keçmiş müdafiə naziri Dmitri Şaşkin də analoji mövqə sərgiləyib. Onun fikrincə,

Rusiya Tsxinvaldada hərbi korpuslarını "Gürcüstanın hələlik işğal edilməmiş ərazilərinə keçid üçün" yeni marşrutlara hazırlayıb.

"Rusiya Gürcüstan ərazisindən keçməklə özünün Ermənistan da "Gümrü" bazasına dəhlizdə maraqlı olduğunu gizlətmir. Onlar hazırlaşır və bunu gizlətmirlər. Düşünürəm ki, ölkəmizdə bunu görməyən biri varsa, o da hökumətimizdir", - "Gürcüstan Xəbərləri" portalı Şaşkinin sözlərinə istinad edir.

Xatırladaq ki, Gürcüstan küt-

ləvi informasiya vasitələri bildirmişdilər ki, Rusiya Silahlı Qüvvələri Gürcüstanın Kasp rayonunun Karapila kəndi istiqamətində irəliləyiblər. Bakı-Supsa neft kəmərinin bir hissəsi rusiyalı hərbiçilərin nəzarəti altına keçib. Bu məlumat Gürcüstanın Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti də təsdiqləyib.

Briqada generalı Amiran Salukvadze Gürcüstan KİV-ə müraciətində bildirib ki, Rusiya qoşunları SSRİ dövründə mövcud olmuş "sərhəd"i bərpa etmək istəyirlər.

Lyudmila Şubina

Bakıda olimpiya çempionu barəsində cinayət işi başlanıb

Bakıda ölümle nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi törədən həndbol üzrə olimpiya çempionu Lyudmila Şubina barəsində cinayət işi başlanılıb. Faktla bağlı Yasamal Rayon Polis İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 263-cü (yol hərəkəti və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydalarını pozma) maddəsi ilə cinayət işi açılıb, ekspertizə təyinatı edilib. L.Şubina barəsində hansı qərarın verilməsi ekspertiza rəyindən sonra məlum olacaq. Qeyd edək ki, hadisə iyulun 20-də Yasamal rayonunda baş verib. Füzuli küçəsində 90 RR 445 dövlət qeydiyyat nişanlı "Honda CR-V" markalı avtomobili idarə edən 1948-ci il təvəllüdü Şubina Lyudmila Yeqorovna idarəetməni itirərək yolu keçmək istəyən 1988-ci il təvəllüdü Məmmədova Ülker Dilqəm qızı və onun oğlu 2014-cü il təvəllüdü Məmmədov Hüseyn Nicat oğlunu vurub. Xəsarət alan hər iki şəxs 1 saylı Klinik Tibbi Mərkəzə yerləşdirilib.

Ü. Məmmədova bir neçə gündən sonra xəstəxanada ölüb, oğlu isə evə buraxılıb. Qeyd edək ki, Lyudmila Şubina XXI Yay Olimpiya Oyunlarında həndbol üzrə çempion olub.

Pomidor niyə bahalaşdı?

Pomidorun bahalaşması ilə bağlı sosial şəbəkələrdə məlumat yayılıb. "Qafqazinfo" xəbər verir ki, istehlakçılar bildirib ki, 1 manat 60 qəpikdən aşağı pomidor tapmaq müşkülə çevrilib. Hətta bəzi supermarketlərdə pomidorun kilosu 2 manatdan satılır.

"Qafqazinfo" pomidorun qiymətində baş verən bahalaşmanı və qıtlığın səbəblərini araşdırıb.

Kənd təsərrüfatı məsələləri üzrə ekspert Vahid Məhərrəmov "Qafqazinfo"ya açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycanın istehsal etdiyi pomidorların əsas hissəsi ixrac olunur: "Əsasən də pomidorların Rusiya bazarlarına ixrac prosesi baş verir. Çünki Rusiya Türkiyədə istehsal olunan pomidoru qəbul etmir.

Qeyd edirik ki, ölkədə pomidor qeyri-neft sektorunda ixracda birinci yeri tutur. Bu da Rusiyada tələbin çox olması ilə bağlıdır. Türkiyədən gələn pomidorların bir hissəsi də Azərbaycandan Rusiyaya ixrac olunur. İkincisi, indi elə bir mövsümdür ki, artıq istixana şəraitində yetişdirilən məhsul tükənir. Açıq şəraitdə isə bizdə pomidor istehsalı çox azdır. Yeni bazara məhsul az çıxır. Həm də benzinin qiymətinin artımı artıq bəzi məhsullara, o cümlədən pomidora da təsir edib. Belə ki, pomidor istixanalarından minik maşınlarına, qazellərə yığılır. Sonradan isə yük maşınlarına daşınır. Bu halda isə minik maşınlarından istifadə edənlərin benzin xərci də artır".

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Murtuzəli Hacıyev deyib ki, bazarada pomidor qıtlığından söhbət gəlməz: "Çünki şimal və cənub rayonlarında açıq sahələrdə ekilən pomidorların yetişmə fəzası başlayıb. Bu pomidorlar da artıq bazarda satılmaqdadır. Qiymətə gəlincə isə şənbə-bazar günü keçirilən kənd təsərrüfatı yarmarkalarında pomidorun qiyməti 50 qəpik - 1 manat arasında dəyişirdi".

İyulun 27-dək hava küləkli olacaq

"Bakıda əsasən və arabitir güclənən külək iyul ayının 27-dək davam edəcək". Bunu Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktoru əvəzi Gülşad Məmmədova deyib.

O xatırladı ki, iyul ayının 24-dən başlayaraq paytaxtda arabitir güclənən şimal-qərb küləyi əsir: "Xəzri küləyinin üstünlüyü iyul ayının 27-dək davam edəcək. Yeni iyul ayının 25-26-sı gün ərzində Bakıda və Abşeron yarımadasında arabitir güclənən şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gündüz saatlarında 30-35 dərəcə arasında dəyişəcək".

G.Məmmədovanın sözlərinə görə, iyul ayının 27-si gündüz saatlarından başlayaraq paytaxtda mülayim cənub-şərq küləklərinin üstünlüyü müşahidə olunacaq: "Yeni hazırda müşahidə olunan arabitir güclənən şimal-qərb küləyi iyulun 27-dən mülayimləşəcək" ("Report").

Mütəxəssis qeyd edib ki, yaxın iki gün ərzində havanın temperaturunda dəyişiklik gözlənilmir: "İyulun 27-dən etibarən havanın temperaturunun tədricən yüksəlməsi gözlənilir".

"Lotu Quli"nin yeznəsi azadlığa çıxdı

Musavat.com xəbər verir ki, kriminal aləmdə "Lotu Quli" ləqəbi ilə tanınan Nadir Səlifovun yeznəsi Vidadi Hüseynov vaxtından əvvəl azadlığa buraxılıb. Bu barədə məhkəmə qərar qəbul edib. Vidadi Hüseynov cəzasının çəkilməmiş hissəsindən azad edilib. O, saxlandığı istintaq təcridxanasından azadlığa buraxılıb. Vidadi Hüseynov ona təyin edilmiş 1 il 6 ay həbs cəzasının çəkilməmiş 3 ayını azadlıqda çəkəcək.

Qeyd edək ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə Vidadi Hüseynov 1 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum olunub. Onun cəzasının əvvəli 30 aprel 2016-cı ildən hesablanıb. Vidadi Hüseynov 2016-cı il aprelin 30-da narkotik ittihamı ilə həbs edilmişdi.

O, Cinayət Məcəlləsinin 234.4.3-cü (küllü miqdarda narkotik vasitələri, əldə etmə, saxlama, daşıma, göndərmə və ya satma, külli miqdarda törədildikdə) maddəsi ilə ittiham edilirdi.

Əlavə edək ki, ötən il Səbəyl rayonunda "Bulaq" restoranında kriminal qruplaşmaların üzvləri arasında silahlı atışma olmuşdu. O zaman Vidadi Hüseynov və kriminal aləmə yaxın olan bir sıra digər şəxslər saxlanılmışdı.

□ İ.MURADOV

Azərbaycandan kənarında fəaliyyət göstərən müştəşkil kibercinayət qrup tərəfindən ölkədə ictimai əhəmiyyətli infrastruktur obyektı olan Kommersiya bankının kompyuter sistemində internet şəbəkəsi vasitəsilə qanunsuz müdaxilə edilmiş, pul vəsaitlərinin köçürülməsi, bankomatlardan təmatsız pul çıxarılması və sair əməliyyatlarla ümumilikdə hazırədək hesablanmış 3.700.000,0 (üç milyon yeddi yüz min) manatdan artıq vəsait oğurlanıb.

Bu barədə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti İctimai əlaqələr şöbəsinə bildirilib. Digər dövlətlərdə olan banklara da eyni metodlarla kibercinayətlər edilərək talama cinayətlərinin törətdiyi müəyyən edilib.

Fakt üzrə toplanılmış materiallar əsasında Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində Cinayət Məcəlləsinin 177.3.2 və 273.4-cü maddələri ilə cinayət işi başlanılmışdır. Heyətə keçirilmiş kompleks istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində beynəlxalq kibercinayət qrupun üzvləri ifşa olunub.

Cinayət qrupun üzvü kimi cinayət əməllərinin törədilməsində şübhəli bilinən xarici ölkə vətəndaşı Danila Dorin Konstantinoviç İspaniya Krallığının Barselona şəhərində saxlanılmış, beynəlxalq axtarış üzrə məhkəmə prosesləri nəticəsində 2017-ci il iyulun 23-də Azərbaycan Respublikasına ekstradisiya edilib.

Hazırda istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir. Kommersiya banklarına qarşı analoji kibercinayətlərin baş verdiyi tərəfdaş dövlətlərin hüquq-mühafizə orqanlarına zəruri hüquqi yardım göstəriləcək.

***

Danila Dorin Konstantinoviçin hansı ölkə vətəndaşı olması barədə bilgi yoxdur. Bəzi gümanlara görə, onun ya Rusiya, ya da Belarus vətəndaşı olması mümkündür. Kibercinayətlər üzrə hazırda keçmiş SSRİ respublikalarının sırasında ruslar və belaruslar çoxluq təşkil edir. Amma başqa bir mənbə həbs edilən İsrail vətəndaşı olduğu barədə də ehtimal irəli sürüb. Daha bir ehtimal isə odur ki, İspaniyada ələ keçən Dorin və hələ ki digər üzvləri açıqlanmayan dəstə pulları əsasən əmanətlər şəklində saxlanılan hesablardan oğurlayırmış. Heç bir bank hesablarından oğurluq olması faktını təbi ki, açıqlamaz. Bu, həmin bankın güvənini sarsıda bilər.

Bankların təhlükəsizlik məsələlərindən məlumatlı bir mənbə "Yeni Müsavat"a deyib ki, MTN çetəsinin ifşasından sonra və qurum ləğv olunma ərəfində bu sahədə müəyyən boşluq olub ki, beynəlxalq və yerli hakərlər bundan istifadə etməyə çalışıblar. Məsələn, "Dəmirbank" ASC-nin müştəri hesablarına haker hücumu nəticəsində 3 milyon manatın oğurlanması haqqında məlumatlar bu günəcən də təkzib edilməyib. Bu səbəbdən də İspaniyada tutulan kibercinayət qrupu

Bankları soyan dəstə başçısı tutuldu - "Dəmirbank"dakı 3 milyon...

İspaniyada tutularaq Bakıya gətirilən Danila Dorin Konstantinoviçin Rusiya və ya Belarus vətəndaşı olduğu barədə iddialar var; "Dəmirbank" da haker hücumu nəticəsində 3 milyon manatın oğurlanması haqqında məlumatlar bu günəcən təkzib edilməyib, bəs...

məhz "Dəmirbank" oğurluğu faktı ilə bağlı olduğu barədə də iddialar var.

Qeyd edək ki, son illər Azərbaycanda da kibercinayətkarlıqla bağlı faktlar artıb. Təsadüfi deyil ki, prezident İlham Əliyev bu yaxınlarda Cinayət-Prosessual Məcəlləsinə dəyişikliklər edərək Daxili İşlər Nazirliyinə də kibercinayət işləri üzrə ibtidai istintaq aparmaq səlahiyyəti verib.

İndiyə qədər kibercinayət işləri üzrə ibtidai istintaq aparmaq səlahiyyəti yalnız xüsusi xidmət orqanlarına məxsus olub. İndi isə kibercinayətlərə bağlı polis orqanları da ibtidai istintaq aparır.

DİN və DTX indiyədək bir sıra uğurlu əməliyyatlar keçirib. Məsələn, bir neçə ölkənin vətəndaşlarının yaratdığı cinayət qrupunun ifşası buna sübutdur. Belə ki, Türkiyə Respublikasının vətəndaşı Mesut Uzunöz, Gürcüstan vətəndaşı Babək Qəribov və Azərbaycan vətəndaşı Rulf Qudrətliyə ibarət dəstə əlbir olaraq Türkiyə Respublikasında yaşayan Yaşar Baranın tapşırığına əsasən Azərbaycanda saxta "ucuzsepet.com" veb saytını yaradıblar.

Saxlanılan Mesut Uzunöz tərəfindən cinayəti etiraf edib: "Türkiyə vətəndaşlarının xəbəri olmadan kartlarındakı pullar ucuzsepet.com saytından Azərbaycandakı ucuzsepet.com MMC-nin hesabına oğurlanaraq köçürülürdü. Bu proseslər real proseslər deyil-

rətdiyi əməli etiraf edərək bildirib ki, informasiya texnologiyaları sahəsində olan xüsusi biliklərindən istifadə etməklə internet vasitəsilə onlayn bank əməliyyatları aparın xarici ölkə vətəndaşlarının ödəmə sistemindəki kart göstəricilərinin məlumat bazalarına

Əli İnsanov residivist oldu: onu nələr gözləyir?

Vəkil: "Burada saxlanma rejimi ağırlaşır"

Həbsdə olan sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanov 11 saylı ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsinə köçürülüb. Belə ki, iyulun 24-də Əli İnsanovun barəsində hökmdən kasasiya şikayəti verilib. Bu barədə məlumat verən vəkil Toğrul Babayev bildiriş ki, şikayət Ali Məhkəməyə təqdim edilib. Yaxın vaxtlarda şikayət üzrə məhkəmə prosesi keçiriləcək.

Vəkil əlavə edib ki, Ə. İnsanov istintaq təcridxanasından 11 saylı ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsinə köçürülüb. T. Babayev müvəkkili ilə görüşdüyünü və səhətinin normal olduğunu deyib.

Bəs ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsinə köçürülməklə Ə. İnsanov nələrdən məhrum ediləcək?

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan vəkil Əsəbəl Mustafayev bildiriş ki, ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsinə köçürülməklə məhkum bir çox rahatlıq və istirahətdən məhrum edilir:

"Bu, əsasən saxlanma rejimi ilə bağlıdır. Orada istirahət məsələsi, boş saatlar, yatmaq, digər dustaqlarla təmas imkanları, ən əsası isə yaxınlarla görüşlərin, telefon zənglərinin məhdudlaşdırılmasıdır. Bundan əlavə, evdən göndərilən sovqatların alınmasına da digər rejimlərdən fərqli olaraq məhdudiyət qoyulur. 11 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində olmasam və şəraiti heç də yaxşı deyil. Ərazi olaraq çöllükdə yerləşir və bir qədər külək olan kimi toz-torpaqdan tərpənmək olmur. Eyni zamanda su təminatında da ciddi məhdudiyətlər var. Qışı soyuq, yayı isti olan köhnə baraklardır. Qısa, şəraiti çox pisdir. Ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsinə əsasən maddənin ağırlığına uyğun olaraq məhkumlar göndərilir. Ümumilikdə burada cəzalarını çəkənlərin cinayət əməli ağır cinayətlər kateqoriyasına aiddir. Ona görə də ümumi rejimli deyil, ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsində cəzalarını çəkirlər. Konkret olaraq Əli İnsanova gəlincə isə onda artıq residiv var. Məhz buna görə də ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsinə köçürülüb. Residiv o deməkdir ki, onda artıq ikinci ağır cinayət əməli var. Birinci və ardınca da ikinci cinayət də ağırdırsa, bu, artıq residiv yaradır".

Vəkil Əli İnsanovun ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsindən azad oluna biləcəyi məsələsinə də toxunub: "Müəyyən müddət keçdikdən və cəzasının bir qismini çəkdikdən sonra yenidən ümumi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsinə qaytarıla bilər. Bu, ağır cinayətlərdə 3/2 müddət nəzərdə tutulub. İndi qanunlara dəyişiklik ediləcək və yeni qaydalara görə, artıq cəzanın yansı çəkildikdən sonra rejim yüngülləşdirilməsi, cəzanın çəkilmə qaydasının dəyişdirilməsi üçün müraciət edə bilərlər".

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Qaradağ Rayon Məhkəməsində sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanovun barəsində cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi yekunlaşıb. Hökmə əsasən, Əli İnsanov 7 il 5 gün müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Hökmdən verilən apelyasiya şikayəti təmin edilməyib.

Xatırladaq ki, Ə.İnsanov 2005-ci ilin oktyabrında dövlət çevrilişinə cəhd ittihamı ilə həbs olunub. Sonradan o, iqtisadi cinayətlərdə ittiham olunaraq 11 il müddətinə həbs edilib.

2016-cı ilin oktyabrında İnsanovun həbs müddətinin bitməsinə 56 gün qalmış ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci (satiş məqsədi olmadan qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri şəxsi istehlak miqdarından artıq miqdarda əldə etmə və ya saxlama), 315.2-ci (hakimiyyət nümayəndəsinə xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən həyat və sağlamlıq üçün təhlükəli olmayan zor tətbiq etməklə müqavimət göstərmə, xidməti vəzifələrini yerinə yetirməsi ilə əlaqədar ona və ya onun yaxın qohumlarına qarşı belə zor tətbiq etmə və ya zor tətbiq etmə hədəsi ilə hədələmə, bu maddədə göstərilən şəxslərə qarşı həyat və sağlamlıq üçün təhlükəli olan zor tətbiq etmə) və 317-2.1-ci (cəzaçəkmə müəssisələrində və ya istintaq təcridxanalarında saxlanılan şəxslərin tələfinə qadağan olunmuş əşyaların hazırlanması, saxlanılması, gəzdirilməsi, daşınması və ya istifadəsi, eyni əməllər təkrar törədildikdə) maddələri ilə yeni ittihamlar irəli sürülüb.

2013-cü il martın 14-də Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi sabiq nazirin ədalətli mühakimə olunmadığı haqda qərar versə də, onun barəsindəki hökm dəyişdirilməyib.

2016-cı il oktyabrın 11-də məhkəmə keçmiş nazirin həbs edilməsi haqqında qərar çıxarıb.

□ "YM"

□ Əli RAİS

Son günlər Milli Mətbuat günü ərafında ölkə başçısı İlham Əliyev tərəfindən jurnalistlərə mənzillərini verilməsi cəmiyyətdə ciddi müzakirə mövzusunda çevrilib. "Yeni Müsavat", bu mövzu, eləcə də medianın digər problemləri ilə bağlı "Teleqraf" Media Qrupunun rəhbəri Aynur Camalqızı ilə müsahibəni təqdim edir.

(Əvvəli ötən sayımızda)

- **Aynur xanım, rəhbərlik etdiyiniz media qurumu ilə bağlı oxucularınız nə kimi yeniliklər gözləyir? Yeni layihələriniz olacaqmı?**

- Mövcud layihələrimizi daha da gücləndirmək üçün var gücümüzlə çalışırıq. Xüsusən onlayn xəbər portallarımızın başqa dillərdə versiyalarının yaradılması üzərində düşünürük. Axar.az Azərbaycan, ingilis, rus dillərində və eski əlifba ilə 4 versiyada fəaliyyət göstərir. Yeni layihələrimiz var. Amma hələ ki onları reallaşdırmaq imkanlarımız məhduddur. Ən böyük arzularımızdan biri İnternet TV layihəmizi başlamaqdır. Bunun üçün hər cür şəraitimiz, maddi-texniki bazamız, güclü komandamız var. Və bir də "Xocalı.ws" saytı üzərində tammamlama işləri gedir. Bu, ermənilərin 6 dildə yayılan eyniadlı saytına cavab vermək və dünyada erməni yalanlarını ifşa etmək məqsədilə nəzərdə tutulur.

- **İndi də ölkə gündəmi ilə söhbətimizi davam edək. Dağlıq Qarabağ konfliktində ətrafında gedən prosesləri necə dəyərləndirirsiniz?**

- Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycanın ən yaralı yeridir və dövlət başçısından tutmuş ən sadə vətəndaşa qədər hər kəs bu münaqişənin ədalətli həllini istəyir, buna çalışır. Prezident İlham Əliyevin münaqişənin həlli, ərazi bütövlüyümüzün bərpası üçün etdiyi diplomatik maneəvrlərin əmin ki, nəticəsi olacaq. Qaldı ki, münaqişə ətrafında baş verən proseslərə, olduqca mürəkkəb görünür. Əslində ötən il "aprel müharibəsi"nden sonra yeni reallıq yarandı və ordumuz işğalçıları danışıqlar masasına oturmağa məcbur etdi. Vyanaya və Sankt-Peterburq görüşlərində Azərbaycanın əli daha güclü idi, hətta İrəvan rejimi nə qədər təkzib etsə də, masada ərazilərin qaytarılması məsələsinin müzakirə olunduğu bellidi. Lakin sonradan proses yenidən dalana di-rəndi. Fikrimcə, danışıqlar prosesinin yenidən dalana dirənməsində Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqeyi ilə yanaşı, geostrateji vəziyyətin dəyişməsi də rol oynadı. Yeni işğalçı yaranmış vəziyyətdən istifadə edərək, danışıqlardan qaçdı. Sonrakı dövrdə Rusiyanın Ermənistanda anti-Rusiya əhval-ruhiyyəsini dəyişmək üçün atdığı addımlar, verdiyi silah dəstəyi düşmənin "aprel müharibəsi"ndə aldığı zər-bənə dirnaqarası unutmazına və yenidən dikbaş danışmasına səbəb oldu.

- **Ermənistan hətta cəbhə bölgəsində yeni təcrübələri əl atdı...**

- Bəli. Hazırda münaqişə ətrafında vəziyyət yenidən gərginləşir və bu, danışıqlar prosesinin bərpə edilməsi ilə nəticələnmə bilər. Əslində həmsədrler səviyyəsində

"Hər kəs Vətənə xidmət etməli, əlini daşın altına qoymalıdır"

Aynur Camal: "Etiraf etməliyik ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinin açarı Rusiyadadır"

"Ya Azərbaycanın tələb etdiyi kimi, substantiv danışıqlar davam edəcək və konkret nəticələr olacaq, ya da söz yenidən Azərbaycan ordusunun olacaq"

sində substantiv danışıqların bərpası üçün addımlar atılır və nazirlərin Brüssel görüşünü bu qəbildən hesab etmək olar. Amma işğalçı Ermənistan rejimi Füzulinin Alxanlı kəndinə hücumu keçərək, mülki azərbaycanlıları qətlə yetirməklə prosesi pozmaq üçün hiyləyə əl atdı. Lakin düşmən hiyləsi baş tutmadı və prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, heç bir şərti qəbul edilmədən Ermənistan danışıqlar masasına qayıtdı. Brüssel görüşü buna nümunədir. İndi Rusiyanın təşəbbüsü ilə prezidentlərin görüşünün keçiriləcəyi gözlənilir. Bu görüşdən çox şey gözləmək olar. Çünki münaqişənin həllinin açarı etiraf etməliyik ki, Rusiyadadır. Rusiyanın münaqişəni həll etmək istəklərinin işartılarını görürük. Təbii ki, Moskva prosesi öz maraqları çərçivəsində yoluna qoymaq istəyir. Amma əminəm ki, rəsmi Bakı maraqlarımıza uyğun olmayan hər hansı razılaşmaya getməyəcək. Bu, mümkün deyil.

- **Sonuncu Soçi görüşü haqda düşüncələriniz nədir? Prezidentlərin bu görüşü nəyə vəd edirmi?**

- Prezidentlərin Rusiyada gözlənilən görüşündən öncə prezident İlham Əliyevin Soçidə rusiyalı həmkarı ilə görüşməsi də diqqət çəkir. Bu görüş ikitərəfli münasibətlərlə yanaşı, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin müzakirəsi baxımından da əhəmiyyətli idi. Təsadüfi deyil ki, erməni mediası Soçi görüşünün Ermənistanın əleyhinə olduğu haqda yazır. Fikrimcə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ətrafında vəziyyət Rusiyada gözlənilən görüşdən sonra aydınlaşacaq. Ya Azərbaycanın tələb etdiyi kimi, substantiv danışıqlar davam edəcək və konkret

nəticələr olacaq, ya da söz yenidən Azərbaycan ordusunun olacaq. İkinci variant Ukrayna və Suriya cəbhəsində Qərblə döyüşən Rusiyaya sərf etmir. Bu baxımdan, yaxın gələcəkdə hansısa nəticələrin ola biləcəyinə ümid etmə bilərəm. Lakin hər şeyi yenə də zaman göstərəcək.

- **Aynur xanım, Azərbaycanda qorxunc ailədaxili münaqişələrin sayı artır. Media rəhbəri kimi siz də bu xəbərləri yaxından izləyirsiniz. Sizcə, insanların qəddarlaşmasının səbəbi nədir?**

- Bu problem bütün dünyada var. "Ailədaxili münaqişə" deyəndə daha çox qadınlar nəzərdə tutulur. Çünki zorakılıqdan əziyyət çəkənlər əsasən qadınlardır. Aparılan araşdırmalara görə, dünyada hər 4 qadıandan biri ailədaxili zorakılığa məruz qalır. Amma mənə, bu daha çox müsəlman toplumlarında özünü göstərir. Çünki müsəlman qadınları daha çox təhsildən yayındırılır, kiçik yaşda ailə qurmağa məcbur edilir və tamamilə kişinin - ərin bəxşişində qalır. Bu, ilk növbədə təhsillə bağlı məsələdir. Təhsilli insanlar ailədaxili zorakılıqlardan çox-çox uzaqlıqla. Ər və arvadın hər ikisi təhsillidirsə, problemi çözmə, çıxış yolu tapa bilirlər. O baxımdan da düşünürəm ki, hər bir valideyn öz övladlarının təhsil almasına xüsusi önəm verməlidir. Qadınla kişinin bərabər hüquqlu olması, nəhayət, qəbul olunmalıdır. "Mən kişiyəmsə, hər şey edə bilərəm, sən qadınsansa evdə oturma, ərinə tabe ol-

malarda siyasətçilər də çıxıb. Lakin Mehriban xanım Əliyeva siyasəti insanlara xidmətə çevirən bir siyasətçi kimi bütün Avrasiyada bənzəri olmayan siyasi xadimdir. Nə tarixdə, nə də hazırkı dövrdə onun bənzəri var.

- **Bəs dünya siyasətində hansı qadınları təqdir edirsiniz? Sizcə, qadınların hegemon dövlətlərin başında olması dünya siyasətində nəyi dəyişdirir?**

- Uzun illərdən bəri insanlarda belə bir inam var ki, qadınlar daha ədalətliyə uyğundur. Onlar yüksək vəzifələrdə, dövlətin idarə olunmasında, siyasi qərarların qəbulu prosesində iştirak etsələr, dünya daha ədalətli idarə olunar. Açıqı, mən də buna inan-

qanlı hadisələr, silahlı münaqişələr məhz geosiyasi maraqların toqquşmasından irəli gəlir. Bəzi Qərb dairələri İslamı siyasiləşdirərək müsəlman ölkələrində qarışıqlıq yaratmaqla bu dini gəzdən salmağa çalışır, terroru məhz İslamla əlaqələndirməyə cəhd göstərir. Hədəf aydındır: bu zəngin torpaqları ələ keçirmək, orada hökmranlıq etmək. Hökmran güclər bu hədəfə çatmaq üçün ən qəddar üsullara əl atırlar və bundan da ən çox qadın və uşaqlar əziyyət çəkir. Amma bu güclərin qarşısında dayanmanın da yolu yalnız elmdən, təhsildən, maariflənmədən keçir. Güclü və bilgili topluslara kəndardan heç bir qüvvə təsir göstərə bil-

məz. Müsəlman dünyası bunu, nəhayət, anlamalıdır.

- **Azərbaycan yeganə müsəlman ölkələrindədir ki, bizdə sabitlik hökm sürür. Sizcə, bunu qorumaq üçün nə etməliyik?**

- Bu, birbaşa prezident İlham Əliyevin yürütdüyü düzgün siyasətin nəticəsidir. Azərbaycan işğalçı Ermənistan istisna olmaqla, bütün qonşuları ilə bərabər hüquqlu münasibətlər qurub, həmçinin dünyanın güc mərkəzləri arasında balanslı siyasət yürüdür. Misal üçün, Azərbaycanın dünyanı bölüşdürməkdə uğrunda mübarizə aparan hegemon güclərin hər biri ilə bərabər səviyyəli münasibətləri var, o cümlədən daim dini müstəvidə siyasi maraqları toqquşan İran və ərəb dünyası ilə yaxşı əlaqələrə malikdir. Bu gün ölkəmiş həm enerji təhlükəsizliyi, həm də strateji baxımdan Avropa Birliyi üçün vaz keçilməz tərəfdaşdır. Kiçik ölkə olmağımıza baxmayaraq, nəhəng Çin bizimlə bərabər hüquqlu əməkdaşlıqda maraqlıdır. Bütün bunlar ağıllı və düşünülmüş siyasətin nəticəsidir. Sınaqdan çıxmış balanslı siyasətə yanaşı, Azərbaycan həm də bütün şərtlərdə qardaş Türkiyənin yanındadır.

Dünya siyasətini tərəzi, hegemon ölkələri isə çəki daşları olaraq düşünək. Bəzən tərəzinin bir gözü daşın ağırlığından əyilir. Azərbaycan hansı gözün əyilməsinə, hansı cəbhənin əlinin güclü olmasına baxmayaraq, daim öz tarazlığını qoruyur. Bunun yeganə səbəbi prezident İlham Əliyevin sərəst diplomatik maneəvrlərdir. Məhz buna görə Azərbaycan lideri ABŞ-da da, Rusiyada da, Avropada da, Çində də yüksək hörmətlə qarşılanır. Fikrimcə, Azərbaycan indiki dünyaya şərtlərdə çox xoşbəxt ölkədir. Bu xoşbəxtliyi qorumağın yeganə yolu isə heç bir tənəzzüla gözləmədən dövlətə xidmət etmək, hər zaman bu dövlətin və onun lideri İlham Əliyevin yanında dayanmaqdır. Bizdən vətəndaş olaraq böyük şey tələb olunmur. Sadəcə olaraq, hər kəs öz çalışdığı sahədə Vətənə xidmət etməli, hər kəs daşın altına əlini qoymalıdır.

"Fikrimcə, Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycan üçün gördüyü böyük işlər və hazırda idarəetmədə tutduğu mövqe Azərbaycan qadınının simasını və yüksək səviyyəsini özündə əks etdirir"

• yulun 14-də Qüdsdə başlayan gərginlik yumşalmaya doğru gedir. Ötən gün İsrail hökuməti "Əl-Əqsa" məscidində gedən yolda quraşdırılan dəmir detektorları götürmək haqqında qərar qəbul edib. İsrail Təhlükəsizlik Kabinetinin qərarına əsasən, metal detektorları "daha az narahat edən" təhlükəsizlik qurğuları əvəz edəcək. Ancaq hələlik yeni sistemin nədən ibarət olacağı məlum deyil.

Xatırladaq ki, iyulun 14-də fələstinlinin "Əl-Əqsa" məscidi yaxınlığında iki İsrail polisini öldürməsindən sonra İsrail hökuməti məscidə girişdə metal detektorlar quraşdırıb, daha sonra isə məsciddə camaat namazı qadağan edilib, 50 yaşdan aşağı kişilər məscidə buraxılmayıb.

Bundan sonra fələstinli qruplar İsrail əleyhinə aksiya çağırışları edib, Qüdsdə toqquşmalar baş verib. Cümə günü baş verən etiraz aksiyalarında 3 fələstinli yəhudi polislər tərəfindən vurulub öldürüldü. Şənbə günü isə yəhudi ailəsi bıçaqla hücumla məruz qalıb. Bazar günü İordaniyanın paytaxtı Ammanda İsrail səfirliyinə edilən hücum zamanı iki İordaniya vətəndaşı öldürüldü, bir israili və bir İordaniyalı isə yaralandı.

Ərəb-müsəlman dünyasında qəzəbin artmasından narahat olan İsrail hökuməti geri çəkilib detektorları yığışdırmaq qərarı verib, eyni zamanda ərəb dövlətlərinə müraciət edərək təklif vermələrini istəyib. BMT Yaxın Şərq sülh prosesi koordinatoru Nikolay Mladenov xəbərdarlıq edib ki, Qüds gərginliyi cümə gününə (növbəti Cümə namazına qədər) yoluna qoyulmayaacağı təqdirdə böhran daha da genişləncək, başqa ölkələrə də yayılacaq.

2010-cu ildə baş verən "Mavi Marmara" böhranından sonra pozulan Türkiyə-İsrail münasibətləri uzun sürən diplomatik fəaliyyətlərdən sonra ötən il bərpa olunub. İki ölkə arasında "Mavi Marmara" gəmisinə görə təzminat razılaşdırılıb. Ancaq bir ildən sonra Qüds olayları yenidən Türkiyə ilə İsraili qarşı-qarşıya gətirir. Ötən həftə Türkiyə prezidenti

Qüds gərginliyi Türkiyə və İsraili yenidən üz-üzə gətirdi

Ankaranın həтта ərəb ölkələrində olmayan reaksiyanı göstərməsi onu istər-istəməz İsrail əleyhinə cəbhənin önünə çəkir...

denti Ərdoğan İsrail prezidenti ilə danışıb və Qüdsdə ibadət mərkəzlərinə qoyulan yasaqların qaldırılmasını istəyib. Anکارa həla limanında verdiyi açıqlamada Ərdoğan deyib ki, ibadət etməyə gələn müsəlmanlara terrorçularla eyni münasibəti göstərmək qanunsuzdur. Eyni zamanda Türkiyə prezidenti İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının sədri olaraq beynəlxalq ictimaiyyəti Müqəddəs Hərəmdə ("Əl-Əqsa" məscidi) ibadət azadlığını məhdudlaşdıran qadağaların aradan qaldırılmasına çağırıb.

Qeyd edək ki, Türkiyə prezidentinin bu çağırışı İsraildə narazılıqla qarşılanacaq. Digər tərəfdən, İstanbula Qüds yürüşləri, həmsinin İstanbula bir sınaqda hücum edilməsi Təl-Əvivə narahat edir. Artıq Ərəb Dövlətləri Liqası İsrailə müraciət edərək

gərginliyin daha da böyüməməsi üçün addımlar atmağı tələb edib. Qüdsü Məkkə və Mədinə qədər müqəddəs hesab edən müsəlmanları İsrailin bu məsciddə tətbiq etdiyi məhdudlaşdırmalar, müsəlmanların gicəsinə xüsusi yoxlama ilə icazə verməsi, gəncəri buraxmaması ciddi narahat edir. Çünki geniş yayılmış fikrə görə, yəhudilər "Əl-Əqsa" məscidinin yerləşdiyi Məbəd Dağı ərazisində qədim Süleyman məbədinə yenidən bərpa etmək istəyirlər və bunun üçün məscidi tədricən qapadıb sökməyə çalışırlar.

1968-ci ildə fanatik xristianlardan birinin "Əl-Əqsa" məscidini yandırması məhz bu səbəbdən müsəlman aləmini ayağa qaldırılmışdı. Ancaq İsrail hökuməti məscidi sökmək fikrinin olmadığını bildirir. Məhz bu cür ha-

disələr yalnız Fələstində deyil, bütövlükdə ərəb-müsəlman aləmində anti-İsrail ovqatını körükləyir. Bu səbəbdən də İsrail "Əl-Əqsa" ətrafında gərginliyin daha da böyüməsindən narahat olub. Çünki hazırda son 6 ildə ərəb aləminin başı "daxili məsələlərə" qarışdığı üçün Qüds və Fələstin mövzusu nisbətən arxa plana keçmişdi. Ancaq iyulun əvvəlində başlayan olaylara reaksiyalar həm Fələstində, həm də bütövlükdə ərəb dünyasında

İsrailə qarşı böyük qəzəbin olduğunu göstərdi. Bu səbəbdən də İsrail mövzunun daha da böyüməməsi üçün lazımi addımlar atır.

Ancaq görünən odur ki, İsrail və Türkiyə arasında münasibətlər növbəti dəfə pisləşəcək. Türkiyədə ictimaiyyətin və hökumətin sərt reaksiyası, həmçinin İƏT dönmə sədri olaraq Ərdoğanın sərt reaksiyası Təl-Əviv və Anکارa arasında soyuq küləklərə səbəb olacaq. Doğrudur, Türkiyə və İsrail Aralıq dənizində qaz istehsalı mövzusunda ciddi bir anlaşmaya imza atıb, ancaq türk cəmiyyətinin hələ də Fələstin mövzusunda həтта digər ərəb cəmiyyətlərindən daha həssas davranması Ankaranın özünü də çıxılmaz vəziyyətdə qoyur.

□ Kənan RÖVSƏNOĞLU

Türkiyə mənbələri: "Qarabağa yüzlərlə PKK-çı keçib"

Ermənistanın PKK/PEJAK terror təşkilatı ilə işbirliyinə dair yeni sensasion iddia

Türkiyədə fəaliyyət göstərən Əsassız Erməni İddialarına qarşı Mübarizə Dərnəyinin başkanı Gökül Gülbey Ermənistanın PKK/PEJAK terror təşkilatı ilə işbirliyinə dair yeni sensasion iddia irəli sürüb. Virtualaz.org Türkiyədə nəşr olunan "Vətən" qəzetinə istinadən xəbər verir ki, Gökül Gülbey Ermənistanın Sevan gölü yaxınlığındakı Vardenis bölgəsində və işğal altındakı Qarabağ torpaqlarında PKK-çılar üçün 12 təlim-yerləşmə düşərgəsi qurduğunu deyib.

ASİMDER rəhbərinin sözlərinə görə, ötən ilin aprel döyüşlərindən sonra kürd terror qruplaşmalarına mənsub olan 400-dən çox yaraqlı Türkiyənin Ağrı bölgəsinin Tendürek kəndi istiqamətindən Ermənistana keçib. Onlardan 150-si Suriya erməniləri, qalanları Suriya, Türkiyə, İran və İraq kürdlərindən təşkil olunub. Həmin qrup Vardenisdəki düşərgədə əvvəldən yerləşən 80 PKK-çı ilə birləşib.

Yaraqlıların Türkiyədən Ermənistana keçidində terror təşkilatının "Ağrı qartalları" adlı birliyinin Livan Qaradağ, Həmaran Kəvaçıyan və Sərvət Bagoşın adlı rəhbərləri başçılıq ediblər. Həmin terrorçular daha sonra Ermənistandan Qarabağa keçiblər. Gökül Gülbey iddia edir ki, qrupun Qarabağa keçməsinə əks etdirən videogörüntülərə malikdir və onları tezliklə yayacaq.

Qeyd edək ki, Gökül Gülbey bundan əvvəl də PKK-çıların Ermənistan tərəfindən Qarabağa yerləşdirildiyinə dair iddialar irəli sürüb. Onun bildirdiyinə görə, Qarabağda cəmi 12 PKK düşərgəsi və həmin düşərgələrdə 1750 PKK-çı var. Bugünlərdə isə sosial şəbəkələrdə PKK-çıların Ermənistandan Qarabağa keçməsinə əks etdirdiyi iddia olunan videogörüntülər yayılmışdı. Həmin görüntülərə əsasən nizami ordu hissələrinə mənsub olmadığı görünən silahlı qrup çox güman ki, Laçın istiqamətindən piyada irəliləyir. Görüntülərin nə zaman çəkildiyi haqda məlumat yoxdur.

Erməni sosial şəbəkə istifadəçilərinin iddiasına görə, bu videoda PKK terrorçularından söhbət belə gedə bilməz. Bildirilir ki, görüntülərdə yer alanlar Ermənistanın hərbi toplanışa yollanmış müxtəlif ali məktəblərinin və müəssisələrinin tələbə və əməkdaşlarıdır.

Ermənilərin uçuş aparatı Tərtərdə əsgərlərə atəş açdı

Tərtər rayonu ərazisində yerləşən qoşunların qarşısında xəttində Ermənistan silahlı qüvvələri növbəti dəfə döyüş pilotsuz uçuş aparatından (PUA) istifadə ediblər.

Bu barədə Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidməti xəbər verib.

"Düşmənin kустar üsulla hazırladığı yandırıcı-partlayıcı vasitə və metal elementlərlə doldurulmuş qurğunun bölmələrimizin mövqelərinə atılması nəticəsində hərbi qulluqçumuz əsgər Babakışiyev Muraz Kamal oğlu yüngül bədən xəsarətləri alıb.

Hazırda hospitala yerləşdirilən əsgər M. Babakışiyevin həyatı üçün heç bir təhlükə yoxdur.

Təxribatın qarşısının alınması məqsədilə tədbirlər görülür", - deyərək, məlumatda bildirilib.

Beynəlxalq münasibətlərdə nəzərdə tutur. İxtisarlər ən çox ABŞ-ın müxtəlif sahələrdə siyasətini həyata keçirən qurumlara, həmçinin BMT-nin xərclərinə, xarici ölkələrə edilən yardımlara şamil edilə bilər.

□ Musavat.com

Ağ Evin "qara günləri": Tramp dövlət katibini itirir

Mətbuat Reks Tillersonun istefa vermək istəyini müxtəlif səbəblərlə izah edir

ABŞ dövlət katibi Reks Tillerson istefa verir.

Musavat.com xarici mediaya istinadən xəbər verir ki, bu barədə CNN telekanalı sensasion məlumat yayıb. Ekspertlər Tillersonun gedişinin xüsusilə tətbiq olunan sanksiyalardan sonra ABŞ-Rusiya münasibətlərində daha böyük gərginliklərə yol açacağı qeyd edirlər.

CNN-in verdiyi informasiyaya görə, Reks Tillerson prezident Donald Trampın ölkənin baş prokuroru Cozef Seşns haqqında dediyi sözləri qeyri-peşəkərlik hesab edib.

Xatırladaq ki, Tramp Ceff Seşnsi təyin etdiyinə peşman olduğunu dilə gətirmişdi. Bundan başqa, Trampın onun yerinə Nyu-York şəhərinin keçmiş meri Rudolf Culianini gətirmək istədiyini xəbərləri çıxıb.

Mətbuatın yazdığına əsasən, Tillerson və Seşnsi dost və ya həmfikir adlandırmaq çətindir. Onlar ayrı-ayrı siyasətçilərdən olan insanlardır. İllər boyu ABŞ-ın nəhəng enerji şirkətinə rəhbərlik etmiş Tillerson üçün prezidentin öz əməkdaşlarına olan iş münasibətinin olduqca

önəmli olduğu vurğulanır.

Tillersonun bir çox məsələlərdə Ağ Evin rəhbəri ilə fikir ayrılığına düşdüyü gələn xəbərlər arasındadır. Dövlət katibinin kabinetdə həmişə öz mövqeyində ısrar etməsi onun bilinən cəhətlərindən biridir. Bu isə tabeçiliyində olan şəxslərdən sözsüz itaət tələb edən Tramp üçün arzu edilənməz fakt hesab olunur.

Tillersonun gedişi Donald Trampın xarici siyasət kursuna da ağır zərbə vura bilər. Reks Tillerson Rusiyada olduqca böyük hörmətə malikdir və həтта Putin tərəfindən "Dostluq" ordeni ilə

təltif edilmiş şəxsdir.

Dövlət katibi həmişə ABŞ-ın Rusiya ilə uzlaşa biləcəkləri bütün məsələlərdə münasibətlərini qura biləcəyini dilə gətirib. Onun fikrincə, iki ölkə arasında razılaşmalı sahələrin sayı fikir ayrılıqlarına səbəb olanlardan daha çoxdur.

Lakin Reks Tillerson da Rusiyaya qarşı sanksiya siyasətini dəyişdirə bilməyib. "ABŞ-ın Rusiyaya qarşı sanksiyalar bunu doğuran səbəblər aradan qaylanadək davam edəcək", - dövlət katibi Ukrayna prezidenti Pyotr Porosenko ilə jurnalistlər qarşısında keçirdiyi brifinqdə vurğulayıb.

Tillersonun istefa verməsi halında onu bu addıma gətirib çıxaran səbəblər arasında ABŞ Maliyyə Nazirliyinin "ExxonMobil" şirkətinə qarşı tətbiq etdiyi cərimənin də rol oynaya biləcəyini danışılır. Xatırladaq ki, Maliyyə Nazirliyinin Xarici aktivlər üzərində nəzarət idarəsi şirkətin 2014-cü ildə Rusiyaya qarşı sanksiyalara rəğmən "Rosneft" şirkəti ilə 8 müqavilə bağlamasını yolverilməz hesab edərək onun üzərinə 2 milyon dollarlıq cərimə qoymuşdu.

Həmin vaxtda isə "Exxon Mobil"-in prezidenti Tillersonun özü olub.

Nəhayət, dövlət katibini öz işində effektiv şəkildə çalışması üçün əlində sərəştəli kadrların çatışmaması da onu bezdirən səbəblərdən biri olaraq göstərilir.

Belə ki, Tramp hakimiyyətə gəldikdən sonra Dövlət Departamentində bir çox qiymətli kadrlar vəzifəsindən gedib. Onların yerinə isə yeni məmurların təyin olunması gözlənilmir.

Bundan başqa, Ağ Ev Dövlət Departamentinin büdcəsini ciddi ölçüdə kəçiltməyi planlayır. Yeni büdcə layihəsi ABŞ-ın ən önəmli iki qurumdan (digəri Pentaqon hesab edilir-red.) birinin məxrəcələrinin 10

Tanınmış cərrahın Tiflisdə məhkəməsi başladı

Fərman Ceyranlı: "Mən fəaliyyətimdə heç bir qüsuraya yol verməmişəm"

İyul 25-də Tiflis Şəhər Məhkəməsində keçirilən prosesdəki çıxışında azərbaycanlı cərrah, "Lancet" klinikasının həmtəsisçisi Fərman Ceyranlı belə deyib.

Məhkəmə prosesi haqda AzadlıqRadiosuna cərrahın vəkilləri məlumat veriblər. F.Ceyranlıni vəkillər Gela Nikolashvili və Natia Bezhashvili müdafiə edir.

Ceyranlı bildirib ki, ona qarşı irəli sürülən ittihamlar quramıdır, ona heç bir aidiyyəti yoxdur. Rəsmi ittihamda qeyd olunan xüsusaqlara görə, qətiyyətlə hüquqi məsuliyyət daşımadığını vurğulayan cərrah sifarişlə həbs olunduğunu ifadə edib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan hökuməti onun həbs edilməsini sifariş edə bilərdi.

F.Ceyranlı məhkəmədən işə ədalətlə baxılmasını tələb edib. Onun vəkilləri isə cərraha qarşı irəli sürülmüş ittihamlar üzrə çıxış ediblər.

Vəkillərdən Gela Nikolashvili cərraha qarşı irəli sürülən dələduzluq ittihamının əsassız olmasından bəhs edib. Onun sözlərinə görə, ittihamda adı keçən xəstə kassaya ödəniş edib, bununla bağlı ona qəbz də verilib. Həm də xəstə tibb xidməti müqabilində ödəməli olduğu vəsaitin hamısını kassaya keçirməyib.

"Belə olan halda heç bir maliyyə yeyintisindən, dələduzluqdan söhbət belə gedə bilməz", deyən vəkil sözlərini isbat edən sənədləri məhkəməyə təqdim edib. O, müvəkkilinin həbsinin Azərbaycan hökumətinin sifarişi olduğunu vurğulayıb.

Digər vəkil Natia Bezhashvili isə çıxışında xüsusi vurğulayıb ki, cinayət işi materiallarında pozuntulara yol verilib.

"Onu klinikanın direktoru kimi göstəriblər. Halbuki klinikanın direktoru tamamilə başqa şəxsdir, Fərman Ceyranlı təsisçidir. Təsisçinin isə heç hansısa xəstəni yoxlamaq hüququ yoxdur", deyən vəkil rəsmi ittihamların yalnız direktora, müalicə həkiminə qarşı irəli sürülə biləcəyini vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, təsisçilər ittihamlardakı xüsusaqlar üzrə heç bir cavabdehlik daşıya bilməz.

Məhkəmə prosesi iyulun 28-də davam etdiriləcək.

□ **Contact.az**

5 nəfərlik ailənin yanması ilə bağlı cinayət işi başlanıb

İyul 24-də Rusiyanın Krasnoyarsk diyarının Suxobuzimsk rayonunda 5 nəfərdən ibarət azərbaycanlı ailəsinin yanaraq ölməsi ilə bağlı Federal İstintaq Komitəsinin Regional İdarəsi tərəfindən cinayət işi başlanıb.

Krasnoyarsk diyarı Azərbaycan Milli Mədəni Muxtariyyətinin sədr müavini Ayaz Məmmədov APA-ya bildirib ki, cinayət işi Rusiya Cinayət Məcəlləsinin 109-cu maddəsinin 3-cü bəndi (ehtiyatsızlıqdan iki və daha çox adamın ölümünə səbəb olma) ilə başlayıb.

Hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları hadisə yerində olub, müayinələr aparılıb.

A. Məmmədov bildirib ki, hadisədə ağır yaralanan ailənin digər üzvü Hüseyin İlyasovun vəziyyəti isə orta ağırdır, hadisə baş verən vaxt evdə olmayan ailənin xanımı isə ağır psixoloji durumdadır.

Qeyd edək ki, iyulun 24-də gecə Krasnoyarsk diyarının Suxobuzimsk qəsəbəsinin yaxınlığındakı tikilidə baş verən yanğın zamanı Azərbaycan vətəndaşı, 1980-ci il təvəllüdü İlyasov Vüqar Tahir oğlu, onun ailə üzvləri - 2007-ci il təvəllüdü İlyasov Həsən Vüqar oğlu, 2011-ci il təvəllüdü İlyasov Ümid Vüqar oğlu, 2014-cü il təvəllüdü İlyasov Fərid Vüqar oğlu və 2016-cı il təvəllüdü İlyasova Xədicə Vüqar qızı yanaraq həlak olublar. Ailənin digər üzvü, 2004-cü il təvəllüdü İlyasov Hüseyin Vüqar oğlu isə yanıq və dəm qazından zərər görmə diaqnozu ilə xəstəxanaya yerləşdirilib.

Yanğın baş verən vaxt ana evdə olmayıb.

● Iyulun 25-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin (RYTN) 11 keçmiş əməkdaşının cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, hakim Əfqan Hacıyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə Bakı Telefon Rabitə İstehsalat Birliyinin (BTRİB) sabiq baş mühasibi Anar Mustafayev də son sözlə çıxış edib.

Verilən ittihamlarla razılaşmayan A.Mustafayev qeyd edib ki, Maliyyə Nazirliyinin mütəxəssisləri yanlış araşdırma apararaq hesablamalarda səhv ediblər: "Elə bir qurum varmı ki, mənəfətsiz işləsin. Onların hesablamalarına görə biz ancaq borca işləmişik. Biz dəfələrlə vəsatət verdik ki, Maliyyə Nazirliyinin mütəxəssisləri məhkəməyə dəvət edilsin və biz suallarımızı onlara verək. Biz qiymətlərdən çox az məbləğə işləmişik. Namazalı müəllim gəldilər. Heç biri biz təklif edən qiymətlərlə işləmədilər. Dedilər qiymətlər sərf etmir. Biz dövlətdən aşağı qiymətlərlə işləmişik. Amma Maliyyə Nazirliyi deyir ki, biz 51 faiz şışirtmə ilə çalışmışıq".

Anar Mustafayev çıxışında zalda olan jurnalistlərə müraciət edib. O, sözlərinin ictimaiyyətə çatdırılmasını xahiş edib: "Bizə işləri görmək üçün pul ayrılırdı. Maliyyə Nazirliyinə mən gedirdim. İstintaqda bu işləri 27 əmsalla qiymətləndiriblər. O vaxt bizə bu işləri görmək üçün 16 əmsalla verirdilər. Biz onlara deyirdik ki, 16 əmsalla mümkündür".

II və III qruplar üzrə qəbul planı və dövlət sifarişli yerlərin sayı məlum olub

2017/2018-ci tədris ili üçün respublikanın ali təhsil müəssisələrinin II və III ixtisas qruplarına Azərbaycan və rus bölmələri, habelə hər iki bölmənin birgə müsabiqəsi üzrə qəbul planı və dövlət sifarişli yerlərin sayı məlum olub.

APA-nın araşdırmasına görə, bu il II ixtisas qrupu üzrə 12 924 qəbul planı ayrılıb, onlardan 9549-u Azərbaycan, 1375-i rus, 2000-i isə birgə bölmələrin müsabiqəsi üçün nəzərdə tutulub. Qəbul planından 2086-sı dövlət sifarişi əsasında ayrılmış yerlərin payına düşür. II ixtisas qrupu üzrə iqtisadiyyat ixtisası üçün dövlət sifarişi üzrə ayrılmış 12 yerin müsabiqəsində M. V. Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialına qəbul üçün sənəd verməmiş abituriyentlər də iştirak edirlər.

Bu il III ixtisas qrupu üzrə 9769 qəbul planı ayrılıb, onlardan 7702-si Azərbaycan, 1060-ı rus, 1007-si isə birgə bölmələrin müsabiqəsi üçün nəzərdə tutulub. Qəbul planından 2265-i dövlət sifarişi əsasında ayrılmış yerlərin payına düşür. III ixtisas qrupu üzrə filologiya ixtisası üçün dövlət sifarişi üzrə ayrılmış 30 yerin mü-

ləyirdim".

Xatırladaq ki, dövlət ittihamçısı Vidadi Zeynalovun 14 il, Beytulla Hüseyinovun 15 il, Anar Mustafayevin 8 il, Qəmbər Bəybalayev 10 il, Emin Məmmədovla Namazalı Məmmədovun hər birinin 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmələrini istəyib.

Digər təqsirləndirilənlər Məhəmməd Məmmədov, Cəfər Cəfərov, Səhrab Hümbətov, Bayram Vəliyev və Oqtay Rüs-

"Kiminsə balışının altında varı-mülkü var..."

"Rabitə işi"ndə təqsirləndirilənlər son söz dedilər

deyil. Onandan sonra 17 əmsalla verildilər. Yenə sərf eləmərdi. Geri qayıtdıq. Sonra zəng edib 21 əmsalla verildilər. Bizə verilən ittihamlar əslində Maliyyə Nazirliyinə verilməliydi".

Təqsirləndirilən şəxslərdən "Optik Rabitə, Tikinti və Quraşdırma" MMC-nin direktoru Namazalı Məmmədov son sözlə çıxış edib. O deyib ki, niyə görə həbsdə olduğunu anlamır və verilən ittihamların heç birini qəbul etmir: "Mən özəl bir təşkilatın rəhbəri olmuşam. Öz-özümə verdiyim suallardan belə başa düşürəm ki, bəlkə başıma gələnlər öz xalqıma yaxşı-lıq və xeyirxah işlər gördüyüm üçün gəlib. Təbii ki, mənim etdi-

yim yaxşılıqları dövlət başçısına düzgün çatdırsalar, məni bir dəqiqə də olsun saxlamazlar. Biz atla, eşşəklə kənd ATS-lərinə getmişik və orada işləmişik. Bu ancaq rabitədə işləyənlər bilirlər. Universitetdən gəlmiş müəllim rabitəçinin qədrini nə biləcək ki? İndi də bizi burada qoyub özü kreslodə oturur. Yəqin ki, kiminsə balışının altında varı-mülkü var. Verib canını qurtarır. Kimin yoxdursa, bizim kimi barmaqıqlar arxasında çürüyür. Mən bilsəydim ki, mənim ələdiyim yaxşılıqlar dövlətimizin bəzi orqanları tərəfindən nəzərə alınmayacaq, pulumu yığardım balışımın altına. İndi də 70-ci maddənin nəticəsinə göz-

təmovun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 70-ci (şərti məhkum etmə) maddəsinin tətbiq olunmasını, onlara şərti cəza verilməsini tələb edib.

Qeyd edək ki, ittihamda görə, Vidadi Zeynalov da daxil olmaqla, məhkəmə qarşısına çıxarılan 11 nəfər ümumilikdə 153 milyon 143 min manatlıq mənim səm və israf etmədə təqsirləndirilən Cinayət işinin materiallarında yazılıb ki, nazirliyin tabeliyində olan strukturların təmir-tikintisinə, avadanlıqların alınmasına sərf olunmuş məbləğlər şışirdilib, tenderlər formal keçirilib, layihələrin icrası rəhbərliyə yaxın şirkətlərə həvalə olunub.

□ **İlkin MURADOV**

DİM yanğınlı bağlı imtahan verə bilməyənlərə müraciət edib

● Iyulun 22-də Azərbaycan Kooperasiya Universitetində keçirilən imtahanda iştirak edən və binadan kənardə baş vermiş yanğın hadisəsi ilə əlaqədar tənxiyə olunan abituriyentlər iyulun 27-də keçiriləcək yeni imtahan üçün "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ni çap edə bilərlər. Dövlət İmtahan Mərkəzindən (DİM) APA ttp://apa.az/-ya verilən məlumata görə, "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ndə yeni imtahanın keçiriləcəyi yer, bina, vaxt və s. haqqında məlumatlarla tanış olmaq olar.

Buraxılış vərəqəsi ilə yanaşı abituriyentlərə "Yaddaş kitabçası"ndan çıxarış da təqdim olunur. Burada abituriyentlərin imtahan prosesi ilə bağlı vacib tövsiyələr, onların əməl etməli olduqları qaydalar və digər zəruri məlumatlar çatdırılır.

Abituriyentlər imtahana özləri ilə şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin əsl və "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ni gətirməlidirlər. Göstərilən sənədlərdən biri olmadıqda və ya sənədlər arasında uyğunsuzluq olduqda abituriyent imtahana buraxılmayacaq.

Son zamanlar Rusiyanın maşası olan Ermənistan Qərbi, NATO-ya yönəlmiş siyasət aparır. İrəvanın siyasi dairələri, NATO rəsmiləri hətta Ermənistanın Alyansa üzvlüyü imkanları haqda danışımağa başlayıblar. Həmçinin onu da qeyd edək ki, Ermənistan son vaxtlar aktiv şəkildə NATO-nun hərbi təlimlərinə də qatılır və yaxın gələcəkdə də bu kimi tədbirlərin iştirakçısı olacağı açıqlanıb. Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl Ermənistan Rusiya qazından imtina etmək istəyirdi və ölkədə mitinqlər keçirilirdi. Belə bir ərafədə Moskvada bir erməni sürücü rusları qəzaya uğratdı, nəticədə isə bir neçə nəfər dünyasını dəyişdi. Həmin erməni məhkəməyə qadın xalata gətirdilər ki, bu da Ermənistanda daha ciddi narazılığa səbəb oldu. Ekspertlər bildirirlər ki, bununla Rusiya ermənilərə mesaj vermişdi ki, əgər bizə qarşı çıxarsanız, sizə xalat geyindirərik. Son aylar yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, Ermənistanın prezidenti Serj Sərkisyan apardığı qərbyönümlü siyasəti ilə Rusiyaya qarşı çıxır. Sərkisyanın könlü xalata istəyir?

Politoloq Qabil Hüseynli bildirdi ki, kiçik dövlət olsa da bütün dövlətlərin NATO-ya daxil olması bu qurum üçün əhəmiyyətlidir. "Ermənistanın isə NATO arzusunu real olduğuna o qədər də inanmıram. Rusiya NATO-nun genişlənməsinin, onun sıralarına yeni dövlətlərin qəbul edilməsinin qəti şəkilə əleyhinədir. Biz görürük ki, Ermənistanın NATO-ya meyillənməsi daha çox Rusiyaya acıq vermək məqsədindən irəli gəlir. Ermənistan NATO-nun Sülhə Naminə Tərəfdaşlıq Proqramına qoşulsa da sona qədər orada nəzərdə tutulan müddəaları yerinə yetirmədi və əlaqələri qısa müddətdə dayandırdı. Azərbaycan isə bu

himəyə düşərək, Rusiya ilə hərbi qüvvələrin birləşdirilməsi haqqında razılıq əldə etməyə çalışırdı. Sonda isə bunu əldə etdi. Hərbi-siyasi və iqtisadi baxımdan Ermənistan o qədər Rusiyanın nəzarətinə keçib ki, artıq müstəqilliyinin bir çox elementlərini də ruslara güzəştə gedib. Ermənistanı diqqətlə izləyən politoloqlar bəzən buna görə bildirirlər ki, Ermənistan Rusiyanın quberniyasıdır və burada verilən siyasi qərar Kremldən gələn göstərişlər əsasında formalaşır. Belə olan halda Ermənistanın NATO istis-

nasılıqda NATO-nun nizamnaməsinə görə, bura üzv olmağa müraciət etməməlidir: "Hətta onların NATO ilə hər hansı bir təlimlərə qoşulma səlahiyyəti də yoxdur. Çünki artıq bu quruma zidd olan hərbi-siyasi təşkilatın üzvüdür. Özü də bu təşkilatda çox canfəşanlıq edirlər və elə ona görə də KTMT-nin akademiyası İrəvanda yaradılıb. Belə bir şəraitdə görünür ki, yənidən prezident seçilib və ölkə konstitusiyasını dəyişən Sərkisyanla Rusiyanın siyasi rəhbərliyi arasında ciddi narazılıq

fonda erməni lobbisi tərəfindən Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin korlanması haqqında da aktiv iş aparılırdı. Onlar xüsusən əməliyyatları həyata keçiriblər. Moskvadakı Azərbaycan diaspora təşkilatının bağlanması, Zaxarovanın məlum bəyanatları buna misaldır. Azərbaycan isə bunlar barəsində Rusiyaya məlumatlar göndərirdi. Putinin özü də görünür bunlar barədə düşünməyə başladı. Soçi görüşündən sonra verilən məlumatlarda qeyd edilmiş kimi, bir çox məsələlər, o cümlə-

Sərkisyanın Moskvaya qarşı demarşı-könlü yenə xalat istəyir..

Politoloq: "Sərkisyanla Rusiyanın siyasi rəhbərliyi arasında ciddi narazılıqlar mövcuddur"

proqram üzrə NATO ilə əməkdaşlığı başladı və nəzərdə tutulan müddəaları da sona qədər həyata keçirdi. Məsələn, ordunun daxili intizam qaydalarında NATO standartları tətbiq olundu. Ona görə də Azərbaycan daha sonra NATO ilə ikili müqavilə də imzaladı. Burada Azərbaycan öhdəliklərdən yalnız onun üçün əhəmiyyətli ola biləcəklərini qəbul etdi. Bu gün də həmin xətt davam etdirilir".

Politoloqun sözlərinə görə, Ermənistanın NATO ilə belə bir

ikili əməkdaşlıq xətti mövcud deyil. "İndiyə qədər Ermənistan NATO ilə bağlı məsələlərdə fəal və birmənalı mövqe də nümayiş etdirməyib. Onlar Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) qoşulan ölkələrdən birincisidir. KTMT-nin hava hücumundan müdafiə sistemləri birinci Ermənistanda qurulmağa başladı. Bu gün Ermənistanın sərhədlərini də Rusiyanın sərhəd qoşunları qoruyur. Ermənistan çox ciddi-cəhdlə Azərbaycanın hərbi qüdrətinin artmasından va-

qamətində göstərdiyi cürət kifayət qədər təccüb doğurur. Son seçkilərdə Rusiyanın siyasi dəstəyi olmasaydı, müxalifətin birləşmiş qanadı Sərkisyanı hakimiyyətdən devirəcəkdi. Lakin Rusiyanın dəstəyi buna imkan vermədi, ölkəni parlamentli respublikaya çevirdilər. Bütün bu sadalanan faktların kölgəsində Ermənistanın NATO-ya daxil olmaq uğrunda cəhdlər etməsi kifayət qədər ötrə görünür".

Politoloq onu da qeyd edib ki, KTMT üzvü olan Ermənistan

lar mövcuddur. Bu narazılığın biri Ermənistanda rus dilinin ikinci dövlət dili kimi qəbul edilməsinə Ermənistanın şiddətli müqavimət göstərməsi ilə bağlıdır. Üstəlik də, belə bir məsələ də ortaya atıldı ki, Ermənistan hələ bir müddət əvvəl də Avropa Birliyinə müraciət edib, ikili müqavilə imzalayaraq iqtisadi əlaqələri canlandırmaq istəyib. Bunun üstü açıldıqdan sonra Sərkisyan və onun komandası haqqında Rusiyanın təsəvvürləri mənfiyə doğru dəyişdi. Bu

dən Azərbaycanla Rusiya arasındakı strateji tərəfdaşlıq proqramının daha da genişləndirilməsi qeyd edildi. Prezidentlərin görüşü çox şeyə aydınlıq gətirdi. Bundan sonra münasibətlərin daha da inkişaf etməsinin əsas konturları müəyyənləşdi. Erməni avantürası indi də NATO ilə bağlı məsələlərdə özünü göstərməyə başlayıb. Məqsəd isə Rusiyaya acıq vermək, onun Azərbaycanla olan münasibətlərini korlamaqdır".

□ Əli RAİS

Rusiyanın Azərbaycana ehtiyacı yaranıb

Sanksiyaların yeni dalğası Moskvanı hərəkətə gətirib

Rusiya və Azərbaycan prezidentlərinin Soçi görüşündə bir məqam siyasi ekspertlərin diqqətini daha çox çəkib. Bu, ondan ibarətdir ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə görüşə "Ümid edirik ki, bizim bugünkü görüşümüz bütün çətin problemlərin həlli yollarının axtarılmasına yardım edəcək" ifadəsi ilə başlayıb. Putin Azərbaycanla Rusiya arasında ikitərəfli əlaqələrin necə inkişafını müzakirə edəcəklərini, o cümlədən Moskva və Bakının gələcək üçün çoxlu birgə planları olduğunu deyib. Ekspertlərin fikrincə, bu cümlələrdə çox böyük yük var.

Ekspertlər hesab edir ki, Rusiyaya qarşı Qərbdən yeni sanksiyalar gəldikcə Rusiyanın ətrafında olan ölkələrə, əsasən də Azərbaycanın dəstəyə ehtiyacı artır. Prezidentlərin son Soçi görüşünün baş tutmasının da səbəblərindən birinin Moskvanın bu dəstəyə ehtiyac duymağa başlamasının olduğu söylenebilir.

Politoloq Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ABŞ-ın və Qərbin Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar tətbiq edəcəyi şübhəsizdir: "Bu səbəbdən Moskva ilk növbədə özünə mütəfiqlər axtarırsındadır. Amma onlara görə bu müt-

təfiqlik bütün sahələrdə, bütün mənələrdə özünü göstərməlidir. Hazırda Rusiyayı çox narahat edən məsələlərdən biri Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə yeni saziş layihəsinin hazırlanması, ABŞ-la münasibətlərin dinamikasında olan artımdır. Cənubu Qafqazda, xüsusilə Azərbaycanda Qərbin mövcudluğunu, aktivliyini Rusiya heç vaxt qəbul etməyib və etmir. Bu münasibətlər artan xətt üzrə gedərsə, Rusiya bunu bütün imkanları ilə dayandıрмаğa cəhdlər edəcək. Burada təhdidlərdən başlamış, Dağlıq Qarabağ və digər məsələlərlə bağlı vədlərə qədər hər şey ola bilər".

Ekspertin sözlərinə görə, Rusiyanın Azərbaycanla danışıq tonu son vaxtlar dəyişib: "Son aylarda Rusiya və Azərbaycan arasında soyuq münasibətlər mövcud idi və bu münasibət şimaldan qaynaqlanırdı. Bunun görünməyən tərəfini bir kənara qoysaq, hətta görünən tərəfi belə kifayət qədər təhdid xarakterli daşıyırdı. İndi

isə Soçidə prezidentlərin görüşü zamanı tamam başqa müstəvidə, başqa şərtlərlə və başqa tonda danışıqların şahidi oluruq. Azərbaycanla istisna münasibətlərə meyl hiss olunur. Əslində isə bu, Rusiyanın düşünüb hazırladığı, Azərbaycanı Avropa İttifaqı və ABŞ ilə yaxınlaşmadan çəkəndirməyə, eyni zamanda Qərbin sanksiyalarından mümkün qədər az zərər görmək üçün Azərbaycanın dəstəyini qazanmağa hesablanmış planıdır".

Siyasi ekspert Yeganə Hacıyeva isə bildirdi ki, Rusiya ənənəvi təsir dairəsinə daxil olan Cənubi Qafqazın geosiyasi əhəmiyyətli və regionun aparıcı dövləti olan Azərbaycanın Avropa İttifaqı və ABŞ-la əlaqələrinin dərinləşməsində özünün oynadığı rolunun fərqi qındadır. Moskva Azərbaycanla münasibətləri normallaşdırmaq istəyir ki, Azərbaycan Avropa İttifaqına doğru irəliləməsin: "Azərbaycanın strateji tərəfdaş kimi Avropa İttifaqı və ABŞ-la əlaqələrinin əsasında əlbəttə, ən birinci tələbi onun milli maraqlarının və Dağlıq Qarabağ konfliktinin həllində ədalətli mövqeyinin nəzərə alınmasıdır. Eyni yanaşmanı Rusiya ilə münasibətlərə də şamil etmək mümkündür. An-

caq əgər daha öncələr Rusiyanın təsir dairəsindən çıxmaqda olan ölkələrə Avropa İttifaqına alternativ kimi Avrasiya İqtisadi Birliyi və ya Gömrük İttifaqı təklifi var idisə, dəyişmiş geosiyasi şərtlərdə formalaşan yeni siyasi müstəvidə artıq bu alternativ yoxdur. İqtisadi və enerji layihələrində Qərbin güvənli tərəfdaşı olan Azərbaycanın beynəlxalq siyasi müstəvidə qonşuları olan Rusiya və İrana qarşı sanksiya kampaniyalarında iştirak etməməsi, xüsusən ilə Yaxın Şərq siyasətində balanslı və ehtiyatlı yanaşma sərgiləməsi, xarici siyasi prioritetində NATO ilə üzvlüyü deyil, balanslı siyasət yürütməsi Rusiyanın Azərbaycanla münasibətdə siyasi kompromis etməsinə rəvac verib".

Siyasi ekspert Əvəz Həsənov da hesab edir ki, sanksiyalar tətbiq edildikcə Rusiyanın Azərbaycanın dəstəyinə ehtiyacı yaranır: "ABŞ Rusiyaya qarşı sanksiyalar tətbiq etsə, Rusiya Azərbaycanın yanında olacaq. Avropa ABŞ-dan inciyəcək, Azərbaycan Rusiya bazasının xilasında əsas rol oynayacaq, Azərbaycan enerji resurslarına Avropada tələbat artacaq, Azərbaycanla, Türkmənistan vacib resursa çevrilecək".

□ Etibar SEYİDAĞA

Xəcalət çəkməyin mənası yoxdur

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

“Xırd fikirləri başından qovmaq üçün tez düşünməyə başlayırdı ki, o özü də, Xobotov da, Mixail Averyanç da gec-tez məhv olub gedəcək və özlərindən sonra heç bir iz-əsr buraxmayacaqlar. - Əgər milyon il bundan sonra fəzada Yer kürəsi yanından bir ruh uçub keçsə, ehtimal ki, yerdə gil və çilpaq qayalarından başqa heç bir şey görməyəcəkdir. Hər şey - mədəniyyət də, əxlaq qanunu da - məhv olub gedəcək və həтта yerində əlaq otları da bitməyəcəkdir. Daha dükançıdan xəcalət çəkmək, vecsiz Xobotovla, Mixail Averyançla dostluq etmək nə deməkdir?”

Bütün bunlar boş və mənasız şeylərdir”.

(Çexov, “6 nömrəli palata”)

Yazda deputatlar gərgin müzakirələrdən sonra Cənub Məcəlləsinə dəyişiklik elədilər, rüşvət vermək və almağa görə cinayətin cəzası ağırlaşdırıldı. Bundan sonra rüşvətxorluqla mübarizə şiddətləndi, bir neçə vəzifəli şəxsə şiddətli töhmət, bir neçə vəzifəsiz şəxsə dəhşətli möhnət, bəzi yazar-mazarlara isə nə verildi, ta onu yazmıram. Əsas məsələ aldığı şeyin adıdır. Adına “haqq” deyərsənsə, daha o rüşvət olmaz. Hədiyyə sayarsansa, yenə də pis şey deyildir. Ona qalsa Putin də eynilə Stepan Razin kimi vaxtaşırı dənizdən peyda olub sahil zolağımızı soyub, yağmalayıb çıxır gedir. Nə deyə bilirik? Heç zad. Əsas odur müstəqilliyimiz yaşasın, bunun xərcini ödəməyə dəyər. Oğlunu icra hakimi qoydur an xalq şairinin tarixi kəlamı ilə söyləsək, qoy millətdə ruh yaşasın! Sözləşib, biz tarixən görmüşük ki, Azərbaycan haqqda ən əzbərləməli şeyir-meirləri azərbaycanlıları ən çox baqaja qoyan tiplər cizmaqara edibdir. Xalqın dilini yaxşı biliblər.

Əslində bu tema mənə o qədər narahət eləmir. Necə deyirlər, hər kəs cəhənnəmə öz odu ilə gedəcəkdir. O cümlədən, keçən yazılarımdan birində vicdanın ən rahat yastıq olduğunu yazmışdım, indi düşünürəm ki, burada da əl yeri vardır. Bəs necə, adama deyirlər, hansı vicdandan danışırsan? O necə olur? Yeməlidir, yoxsa içməlidir? İnsanın hansı orqanında yerləşir? Epiqraf verdiyim klassikin əsəri bu mənada maraqlıdır. Təzədən oxumağa dəyər. Niyə bu temaya təkrar qayıtdım, onu yazım: mənə buna məcbur etdilər. Dedilər, rüşvətxor yazarlardan biri səndən sitat getiribdir. Guya mən haçansa hansısa formada rüşvət almağı dəstəkləmişəm. Görünür cavab vermək imkanlarımın olmadığını düşünüb həyasızlaşırlar. Xahiş edirəm, heç kəs məndən uydurma sitatlar gətirməsin. Özümə yazıb dəqiqləşdirmək mümkündür. Yazdıqlarım, dediklərim bəsidir, yazmadıqlarımı, demədiklərimi adıma çıxmayın. Mahnıda deyilən kimi: “Yaralıyam, dəymə, dəymə, dəymə. Cümləmin budağın əymə, əymə...”

Keçək rüşvətxorluqla mübarizənin inkişafına. Təzəlikcə Baş Prokurorluğun korrupsiya idarəsi rüşvət almaq cinayətlərinin azaldığını, rüşvət vermə hallarının isə artdığını bildirdi. Bu o deməkdir ki, daha dövlət idarələrimiz rüşvət almaq istəmir, camaatın pulu əlində qalırmış. Elə iki-üç gün qabaq məhkəmədə bir baş həkimin və onun puluğınının şərti cəza alaraq azadlığa buraxılması korrupsiyanın kökünün kəsilməsinə işarədir. Həkimini tutub tirməyə salsan, bundan dövlətçiliyimiz nə qazanacaq? Dörd il buna yemək daşı, otaq ayır, başının üstünə nəzarətçi qoy... Yaxşısı açılıb buraxmaqdır. Qoy gedib xəstələrin sağ ayağını kəssin. Onlar da yerlərindən qalxıb idarələrə gedə bilməsinlər, verəcəkləri rüşvətlər ciblərində yığılsın, banka yatırınsınlar, maliyyə sektorumuz inkişaf etsin. Çox uzaqqörən plandır. İxtisasca həkim olan Anton Pavloviç də bu uzaqqörənliyə həsəd aparardı.

4-5 il qabaq ölkəni bir faciənin səs-küyü bürümüşdü. Faciə klana daxil keçmiş deputatlardan birinin obyektində olmuşdu. Səs-küy qopdu, qanunçuluq tənəne çaldı, obyektin icarədarını - uydurma şəxsi tutub damladılar. 4 il həbs. Sonra adam üçdə bir azadlığa çıxdı. Dünən onu təsadüfən bir kafedə gördüm - ofisiyent işləyirdi. (*Elə adını, hadisənin xırdalıklarını da bu yetimə görə yazmıram*). O boyda zırlıtnı bir ofisiyanta yükləyiblər, bəlkə gedib əsl cinayətkarın yerinə yatsın deyə müəyyən qədər haqqını da veriblər.

Əsas da budur. Hər kəs haqqını almalıdır. Qeysərin qeysər haqqı, Allahın Allah - xristianlar demişkən...

Azərbaycanın balans siyasətinə təhdid

Xəbər verildiyi kimi, ABŞ Rusiya, İran və Şimali Koreyaya qarşı yeni sanksiyalar paketi hazırlayıb. Artıq ABŞ Konqresinin saytında yeni sanksiyaların mətni dərc edilib. Sənəd iyulun 25-də - yəni dünən səs verməyə çıxarılmalı idi və təsdiqlənəcəyinə şübhə yox idi. Prezident Donald Trampın administrasiyası da qanun layihəsini dəstəkləyib.

Yeni sanksiyalar Rusiya iqtisadiyyatının neft-qaz və bank sektoruna da toxunacaq və daha çox Rusiyanın inşa etmək istədiyi “Şimal axını - 2” layihəsini əngəlləmək məqsədi güdür. O da bəllidir ki, Rusiya tərəfi, o sırada prezidentin mətbuat katibi Dmitri Peskov mətbuata açıqlamasında Konqresdə baxılan qanun layihəsini “son dərəcə neqativ” kimi qiymətləndirib. Siyasi tahlilçilərə görə isə qanun şəklini alacaq yeni sanksiyalar paketindən sonra iki ölkə arasında münasibətlər daha gərgin faza-yə keçəcək.

Demək, ABŞ və Rusiyanın dost-müttəfiqləri üçün də yeni bir sınaq mərhələsi başlaya bilər. Söhbət konkret halda Azərbaycandan gedir. Məlumdur ki, Bakı uzun illərdir ABŞ-la Rusiya arasında balanslı siyasət yürütməyə çalışır. Ancaq global güclər arasında balansı saxlamaq getdikcə çətinləşir. Xüsusilə energetika sahəsində optimal tarazlığı qorumaq indi daha böyük səylər tələb etməkdədir.

Məsələ ondadır ki, Avropanın Rusiya təbii qazından asılılığının azaldılmasına yönəlmiş iri layihələrdə ölkəmizin getdikcə daha fəal iştirak etməsi, Cənub Qaz Dəhlizinin inşası istər-istəməz Bakını Moskvanın rəqibinə çevirir. Qərb və Rusiya analitikləri də artıq bu məqama diqqət yönəltməyə başlayıblar - həm də Rusiya-ABŞ qarşılıqlı kontekstində.

***

“9-13 iyulda İstanbulda 22-ci Dünya Neft Konqresi keçirilib və orada keçmiş sovet məkanının əsas neft-qaz respublikalarından olan Azərbaycan fəal iştirak edib. Rəsmi Bakı konqresdən özünün bu günə ən əsas layihəsi olan TANAP qaz kəməri projesini irəli aparmaq üçün istifadə edib - hansı layihə ki, Rusiyadan asılı olmayan qaz xəttinin Türkiyə ərazisi vasitəsilə Avropa Birliyi ölkələrinə çatdırılmasını təmin etməlidir. Bakının planları bütövlükdə ABŞ-ın da siyasətinə uyğundur - hansı ki, TANAP vasitəsilə Rusiyanın Ukraynadan yan keçən qaz kəmərlərinə maneə yarat-

Ağ Ev Bakını Moskva ilə

“qaz oyunu”na çəkir - iddia

Amerika Konqresinin Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar paketi Vaşinqtonun və Moskvanın tərəfdaşlarını da çətin sınaqla üzləşdirə bilər; **Rusiya portalı:** “Bakının planları ABŞ-ın da siyasətinə uyğundur, çünki...”

maq istədi”.

Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə “Yevraziya-ekspert” portalı yazıb. Portal daha sonra Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin iyulun 10-da İstanbulda, sərgi çərçivəsində ABŞ dövlət katibi Reks Tillersonla görüşünə toxunaraq yazır: “Görüşün əsas mövzusu TANAP-ın da tərkib hissəsi olduğu Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin reallaşması ilə bağlı situasiya idi. Reks Tillerson qeyd elədi ki, ABŞ bundan sonra da bu layihəni dəstəkləyəcək. Vaşinqton faktiki surətdə Bakını Moskva ilə “energetik oyun”a qoşmağa çalışır, Gürcüstan və Türkiyə ilə birgə reallaşdırılan TANAP layihəsi hesabına Rusiyanın həyata keçirmək istədiyi “Türk axını” və “Şimal axını - 2” layihəsinin inşasına maneə olmaq istəyir. Fakt budur ki, ABŞ-ın nəhəng neft-qaz şirkəti olan “Exxon Mobil”ə lap yaxınlaşmaq kimi rəhbərlik etmiş Reks Tillerson SSRİ-nin çöküşündən sonra Vaşinqtonun MDB-nin cənub ölkələrinə münasibətdə yu-

rüdüüyü əvvəlki siyasəti davam etdirir”.

Rusiya analitiklərinə görə, bu siyasətin başlıca hədəfi - Güney Qafqaz və Orta Asiya ölkələrinin Rusiyaya nəqliyyat-kommunikasiya və iqtisadi-ticarəti oriyentasiyasını önləmək və daha sonra isə tamamilən kəsəkdir. “Bu siyasət çərçivəsində də 2000-ci illərdə Azərbaycanın neft-qaz yataqlarının Rusiyadan yan keçməklə Gürcüstan və Türkiyə ilə birləşdirən Bakı-Tiflis-Ceyhan neft və Bakı-Tiflis-Ərzurum qaz kəmərləri çəkilib. TANAP bu siyasətin yalnız davamıdır”, - deyə ekspertlər qeyd edib.

“Cənub Qaz Dəhlizi - Xəzər hövzəsi qazının Rusiya və Ukraynadan asılı olmanın Avropaya çatdıracaq qaz kəmərləri şəbəkəsi layihəsidir. Bu kəmərin “səlefi” “Nabukko” idi - o da Azərbaycanı Türkiyə vasitəsilə Avropa ilə birləşdirməli idi. Lakin resurs bazası ilə bağlı problem və texniki detalların uzlaşdırılmaması üzündən inşa oluna bilmədi. Mahiyyət etibarilə TANAP ilkin mərhələdə çox da böyük olmayan qaz həcminə hesablanmış

“Nabukko”nun şəkli dəyişdirilmiş versiyasıdır. Lakin onun da qayəsində Avropa Birliyinə qazın Rusiya marşrutuna alternativ şəkildə çatdırılması dayanır. Ankara prioritet layihə kimi məhz TANAP-ı hesab edir, nəinki “Türk axını”nı. “TANAP gələcəkdə təkə Azərbaycan qazının deyil, həm də Yaxın Şərq ölkələrinin qazını Türkiyə və Avropaya nəqlinə imkan verəcək”. Bu fikri Ərdəğan administrasiyasında adının çəkilməsinə istəməyən mənbə söyləyib”, - deyə məqalənin sonunda qeyd olunur.

***

Şübhə yox ki, ABŞ-ın Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalarından sonra TANAP-ın “Türk axını” ilə rəqabətdə şansı daha da artacaq. Bu isə öz növbəsində Rusiyanı özünümüdəfiə üçün bəzi kontur-tədbirlər görməyə vadar edər, həтта daha da aqressivləşdirə bilər. Kontur-tədbirlərin nədən ibarət olacağı dəqiq bilinməsə də, bir şey aydındır ki, Bakı bu mərhələdə Rusiya faktoruna münasibətdə qat-qat diqqətli olmaq zərurətdir.

□ Analitik xidmət

Separatçı Cənubi Osetiya regionunda dislokasiya olunmuş Rusiya hərbi qüvvələri Gürcüstanın Kaspı rayonunun Karapila kəndi istiqamətində "sərhədlərin demarkasiyası" adı altında irəliləyərək Azərbaycanın Bakı-Tiflis-Supsa ixrac neft kəmərinin bir hissəsini öz nəzarəti altına alıb.

Virtualaz.org xəbər verir ki, bu barədə "Rezonansi" qəzeti yazıb. Məlumatı Gürcüstanın Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti təsdiqləyib. Bildirilir ki, Rusiya hərbi qüvvələri Orçosani kəndi istiqamətindən irəliləyərək "sərhəd dirəklərini" Karapila kəndinə tərəf, Tortla çayı boyu basdırıblar. Nəticədə Bakı-Supsa neft kəmərinin bir hissəsi tikanlı meftillərin o biri tərəfində qalıb. Gürcüstan XİN bu addımı Rusiyanın "işğalçılıq siyasətinin davamı" və "təxribat" adlandırıb, beynəlxalq partnyorları ilə bu qanunsuz addımın qarşısını almağa çalışacaqlarını bəyan edib. "Biz bundan əvvəlki faktlar kimi bunu da çox ciddi qiymətləndiririk, partnyorlarımızla birlikdə bunun qarşısını almağa çalışırıq. Bu, bizim fəal şəkildə yürütdüyümüz siyasətdir"-xarici işlər naziri Mixail Canelidze bildirib.

Gürcüstan parlamentinin müdafiə və təhlükəsizlik komitəsinin rəhbəri İrakli Sesiaşvili isə deyib ki, Bakı-Tiflis-Supsa neft kəməri ilə bağlı risklər layihənin planlaşdırılmasında nəzərə alınmış və alternativ variantlar var. Qəzetin yazdığına görə, hakimiyyət bu riskləri mümkün qədər azaltmaq üçün beynəlxalq tərəfdaşlarla işləyir.

Briqada generalı, hərbi-siyasi məsələlər üzrə analitik Amiran Salukvadze isə rusların irəliləməsinə şərh edərək deyib ki, məqsəd SSRİ dövrünün sərhədlərini bərpa etmək-

Bakı-Supsa ixrac kəməri müəmması: BP təxribata nə zaman cavab verəcək?

dir: "Karapila kəndi bu sərhədin yaxınlığındadır". Rusların Karapila kəndi istiqamətində irəliləməsi ABŞ-ın da ciddi narahatlıqla izlədiyi məsələdir. İyulun 14-də ABŞ-ın Gürcüstandakı səfiri Yan Kelli həmin kəndə baş çəkib. Səfir bildirib ki, bu yer Gürcüstanın ən mühüm magistralının (Ermənistan gedən Şərç-Qərb magistralı) yaxınlığındadır və ölkə üçün, habelə onun hüdudlarından kənarında böyük strateji əhəmiyyətə malikdir.

İrəliləyən rusların hazırda Gürcüstanı Ermənistanla birləşdirən əsas magistral yoldan cəmi 1 kilometr məsafədə mövqə tutduqları bildirilir.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Bakı-Supsa ixrac neft kəmərinin bir hissəsinin Gürcüstanın nəzarətindən çıxması, separatçıların, yaxud qondarma Cənubi Osetiya Respublikasında dislokasiya olunmuş Rusiya hərbi qüvvələrinin əlinə keçməsi təxribat xarakterli addımdır. Bakı-Supsa kəmərinin operatoru BP şirkətidir və kəməre qarşı həyata keçirilən hər hansı bir təxribat xarakterli hərəkətin həm də Böyük Britaniyaya qarşı yönəldiyini söyləmək olar. Politoloqun sözlərinə görə, Gürcüstan tərəfi bütün risklərin nəzərə alındığını söyləsə də baş verən bu hadisə öz-özlüyündə təhlükəli tendensiya yaradır. Qlobal əhəmiyyət kəsb edən enerji və nəqliyyat dəhlizlərinə qarşı atılan hər hansı bir addım

Elçin Mirzəbəyli: "Bakı-Supsa neft ixrac kəmərinə dünyanın maliyyə bazarlarını idarə edən güclərin böyük vəsaitləri cəlb olunub"

bu sahədə mövcud olan təhlükəsizlik mexanizmlərinin, beynəlxalq öhdəliklərin təhlükə altına alınmasıdır: "Bildiyiniz kimi, Qərb və Rusiya təbii qazın Balkanlar vasitəsilə nəqli marşrutları uğrunda mübarizə aparırlar. Moskva son vaxtlar Balkanlarda bir sıra uğursuzluqlara düşər olub. Monteneqro NATO-ya üzv olub. Rusiya ilə normal münasibətlərdə olan Makedoniyanın siyasi rəhbərliyi də artıq Moskva ilə məsafə saxlamağa çalışır. 2016-cı ildə "Qazprom" Avropaya lazım olan təbii qazın cəmi 1/3 hissəsini verib. Balkanlarda isə təbii qaza olan tələbat gündən-günə artır. Çünki daş kö-

mürə işləyən elektrik stansiyaları Avropa İttifaqının təzyiqi altında qapadılır. Rusiyanın Balkanların enerji sektoruna təsiri infrastrukturun olmaması səbəbindən məhduddur.

"Qazprom" iyun ayının əvvəllərindən başlayaraq, Qara dənizin təkindən kəməre çəkilişini davam etdirməyə başlayıb. Rusiya Cənub qaz dəhlizini - TANAP və onun Avropadakı davamını-TAP-ı öz geoiqtisadi maraqlarına təhlükə görür və öz qıcıqlandırıcı addımlarını davam etdirir. İtaliyada Rusiya ilə əlaqələri sübuta yetirilən siyasi dairələrin nəzarətində olan "No TAP"çıların etiraz aksiyaları və Bakı-Supsa neft ixrac kəməri ilə bağlı son hadisə bu prosesin tərkib hissəsi kimi qəbul oluna bilər".

E.Mirzəbəyli vurğuladı ki, istər Bakı-Supsa neft ixrac kəmərinə, istərsə Cənub Qaz Dəhlizi layihəsində global və vazkeçilməz iqtisadi maraqlar var. Bu prosesə dünyanın maliyyə bazarlarını idarə edən güclərin böyük vəsaitləri cəlb olunub. Ona görə də bu güclər nəinki öz global iqtisadi maraqlarından, hətta qəpiklərdən belə vaz keçməyəcəklər: "Bakı-Supsa ilə bağlı məsələyə çox güman ki, yaxın zamanlarda aydınlıq gətiriləcək. Çünki enerji kəmərlərinə qarşı belə davranışlar olduqca təhlükəli tendensiyalara yol açır bilər ki, bu da hətta Rusiyanın da maraqlarına uyğun deyil".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Aslan İsmayılov üç siyasətçiyə "Rusiyanın adamı" dedi

"Bu adam Rusiya tərəfindən Azərbaycana xüsusi tapşırıqla göndərilib"

Vəkil Aslan İsmayılov bəzi siyasətçiləri rusiyapərəstlikdə ittiham edib. O, sosial şəbəkədəki statusunda yazıb:

"Yadımdadırsa, 2013-cü ilin əvvəllərində yazmışdım ki, Azərbaycanla Rusiya arasında münasibətlər kəskinləşən kimi bir neçə keçmiş "siyasi xadim" dirilir və mətbuatda tirajlanmağa başlayırlar. Həmin dövrdə Rəhim Qaziyevin mətbuatda geniş tirajlanan prezidentə müraciəti peyda oldu. Elə o dövrdə də Surət Hüseynovun Gəncəyə qayıtması və QHT yaratması söhbəti yayıldı. Etibar Məmmədov da, deyərsən, AMİP-lə bağlı hansısa tədbirlər keçirdi. Onda da birinci başlayan Rəhim Qaziyev oldu. İndi də lokomotiv Rəhim Qaziyevdir. Bu günlərdə də onun hamıya müraciəti oldu. Rəhmətlik Əbülfəz Elçibəyi Vətənə xəyanətdə ittiham etdi. Bu gün facebook səhifələrində Surət Hüseynovun İstanbuldan məşhur iş adamı kimi şəkli paylaşılıb. AXC hakimiyyətində təmsil olunmuşlar, adları çəkilənlərin əməllərini şəxsən mənə danışan siyasi, ictimai məşhurlar isə yenə susurlar, özlərini görməmiş, bilməmiş kimi aparırlar. Deyəndə ki, gözünüz onların qarşısında kölgəlidir, məndən inciyirlər. Gənclər bilməyə, görməyə, başa düşməyə bilərlər. Axı mən bu yaşında, hər şeyi gözəlləri ilə görmüş necə susum, özümü qanmaz yerinəmi qoyum?"

AMİP Siyasi Şurasının üzvü Əli Orucov isə modern.az-a açıqlamasında bunları deyib: "Aslan İsmayılovun AMİP və onun lideri Etibar Məmmədova olan kini-küdurəti, nifrəti sonda onun özünü boğacaq. Bu adam Rusiya tərəfindən Azərbaycana xüsusi tapşırıqla göndərilib və indiyədək də ölkəmizə və millətimizə qarşı işlədilməkdədir. Başqalarını rusiyapərəstlikdə ittiham edən şəxs Sumqayıt hadisələri zamanı Moskva tərəfindən Azərbaycana ona görə göndərilmişdi ki, dövlət ittihamçısı sifətində günahsız azərbaycanlılara divan tutsun. Onun xüsusi canfəşanlılığı və səyi nəticəsində hadisələrin baskıkarları, cinayətkar ermənilər qaldı qıraqda, sucsuz azərbaycanlılar ən ağır cəzaya, hətta ölümə məhkum edildilər".

ş, futbol üzrə yoldaşlıq görüşü də keçirmişdilər.

2013-cü ilin avqust ayında isə Rusiya prezidenti Vladimir Putin Azərbaycana rəsmi səfərə hərbi gəmi ilə gəlmişdi. O vaxt bu, ekspertlər tərəfindən birmənalı qarşılanmamışdı. İndi Rusiya hərbi gəmisi yenidən Azərbaycana gəlib. Bu dəfə isə beynəlxalq yarış məqsədilə gəldiyi rəsmi məlumatlarda deyilir.

Bu hadisəni yalnız yarış məqsədli tədbir saymaq olarmı? Yoxsa siyasi, hərbi mesajları da özündə daşıyır?

Vətəndaş və İnkişaf Partiyasının sədri Əli Əliyev hesab edir ki, gəmilərin gəlişi idman tədbiri ilə əlaqəli gəliş kimi əsaslandırılarsa da, Xəzər dənizində məhz Azərbaycanın seçilməsinin özü suallar yaradır. Əli Əliyev qeyd etdi ki, burada şübhəsiz siyasi məqamlar və mesajlar kifayət qədərdir: "Rusiya donanması gəmilərinin imperiyanın Andre-

yev bayraqları altında Bakı buxtasına son gəlişi 2013-cü il prezident seçkiləri zamanı baş tutmuşdu. Nəzərə alaq ki, dövlətlərin sahil sularına daxil olan zaman gəmilərin bayraqlarının endirilməsi beynəlxalq sazişlərdə təsbit olunmuş normadır. Lakin o günlərdə ruslar bunu etməmişdilər."

Partiya sədri xatırladı ki, o zaman da Bakı limanına Rusiya hərbi gəmilərinin lövbər atmasının səbəbi kimi hansısa təlimləri göstərirdilər: "Hesab edərdim ki, bu, idman tədbiri pərdəsi altında əzələ nümayişi məqsədi güdə bilər. Gəmilərin də gəlişini bununla izah etmək olar. Yoxsa gələn ayın 1-də başlanacaq təlimlər üçün 10 gün öncədən Bakıya üzümə nə ehtiyac vardı? Niyə məhz Bakıya, Ənzəliyə, yaxud Qazaxstan limanlarına deyil? Maraqlıdır, deyilmi? Bax bu sualların cavablarında çox məsələlər yatır".

□ **E.SEYİDAĞA**

Partiya sədrindən Rusiya gəmilərinin Bakıya gəlişi haqda açıqlamalar

Əli Əliyev: "Gələn ayın 1-də başlanacaq təlimlər üçün 10 gün öncədən Bakıya üzümə nə ehtiyac vardı?!"

Rusiya Hərbi Dəniz Donanmasının Xəzər flotilyasının "Qrad Sviyajsk" kiçik raket gəmisi və "SB-45" xilasetmə yedək gəmisi iyulun 23-də Bakıya gəlib. Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi xəbər verir ki, gəmilərin səfəri Azərbaycanın Xəzər dənizindəki ərazi sularında keçiriləcək "Dəniz Kuboku-2017" beynəlxalq yarışlarında iştirak etmək məqsədi daşıyır. Azərbaycan, Rusiya, İran və Qazaxıstan hərbi gəmilərinin iştirak edəcəyi yarışlar avqustun 1-dən 11-dək keçiriləcək.

Xatırladaq ki, bu, Rusiya hərbi gəmilərinin son illərdə

Bakı sahillərinə ilk gəlişi deyil. Keçən ilin sentyabrında

Rusiya Federasiyası Xəzər Dəniz Donanmasının koman-

Adlarının çəkilməsini istəməyən şikayətçilər

Samir SARI

Dünən bir xanım həmkarım zəng edib ki, abi (yəni böyük qardaş), kömək elə, yaşadığımız binada problem var. "O nə sözdür, de gəlsin", deyirəm. Deyir, məlum olur ki, binada müəyyən təmir işləri getməlidir, istilik sistemində əngəllər var, binaya isti su verilmir və sair.

Deyirəm, bacı, lap yaxşı, müxbir göndərim, gedər, baxar, çəkər, yazar, sən mənə bir əlaqə telefonu ver, Əli Raisi göndərək.

Həmkarım deyir, yaxşı, komendantın nömrəsini verərəm. "Danışacaqım", - deyər soruşuram. Məlum olur ki, komendant danışmayacaq. Baş ağrıyarmış. "Onda sakinlərdən kimse danışsın", - təklif edirəm. "Görüm, kimi tapıram" - cavab gəlir.

İki saatdan sonra yenidən telefon əlaqəsi yaranır. Cavab: "Heç kimi tapa bilmədim, heç kim danışmaq istəmir". Təklif edirəm: "Onda özün danış". "Yox, mən özümü qabağa verə bilmərəm, harada işlədiyimi bilirəm". "Bəs necə olsun? Kimse bu problemi səsəndirib dalında durmalıdır axı". "Qorxurlar". "Nədən?" "Bilmirəm", "Bu sosial məsələdir, məişət problemdir, kim nə deyər bilər?" "Qorxurlar, istəmirlər". "Ancaq problemlərinin həllini istəyirlər". "Hə, onu istəyirlər".

Bax, belə bir dialoq. Əhvalat vaxt olur Lökbatanda. Böyük şirkətlərdən birinin balansında olan binada. Sakinlər problem yaşayır, dərnlərini danışmaldırlar, problemin həllinin nədən ibarət olduğunu deməlidirlər, aidyyəti orqanlara tələb irəli sürməlidirlər, amma heç kim qabağa durmur, hamı çəkilib oturub evində.

Danışdırsan, deyəcəklər, qəzetlər niyə yazmır, ANS niyə gəlib çəkmir. (Bəlkə də çoxu ANS-in bir il əvvəl bağlandığını bilmir, elə bilirlər, anten tutmur). Budur, gəlmişik, çıxın, danışın. "Yox, mənim adım olmasın". Bəs kimin adı olsun? Biz füsunkar təbiət mənzərəsi çəkmirik axı. Konkret şikayət var ortada. Və kimse deməlidir ki, belə, "Azəriqaz" və "Azəri-sitilikteçizat" arasındakı çəkişmə üzündən, borc məsələsinə görə biz əziyyət çəkirik. Deyən yoxdur.

Bax, biz buyuq. Fağırq, qorxuruq. Bir-birilə borc məsələsinə görə çəkişən dövlət şirkətlərinin rəhbərlərinin isə vecinə də deyil, isti suları da sutkada 24 saatdır, soyuq suları da, qışda 24 saat qızınırlar, yayda 24 saat sərinde otururlar. Amma camaat (çoxu da neftçidir) o tərəfdə əl-qoyun, diz-qarın qalıb. Adı, sırası adamlardır, qorxurlar ki, nəse olar, adları çıxar, nə bilim, nə olar, ona görə də anonim şəkildə mediadan açıq dəstək tələb edirlər.

Əlbəttə, bu cür tələbkar, sözünü çəkinmədən üzə deyən camaatla biz çox uzaqlara gedəcəyik. Bir də görə bilərsiniz ki, o adamlar öz dairələrindən seçilmiş, Milli Məclisdə onları təmsil edən deputata növbəti seçkidə səs vermirlər, deyirlər, sən yaralı barmağa ilk tibbi yardım edən deyilsən, bu dəfə ayrı adam seçəcəyik. (Təcrübə isə deyir, o deputat yenidən seçiləcək və ən çox səsi də məhz indi problem ilə üz-üzə qalan binanın seçicilərindən alacaq).

***

Yay olmasına baxmayaraq, ictimai-siyasi baxımdan bu qaynar günlərdə bir əziz oxucum da Avropanın göbəyində oturaraq, ölkəmizdə baş verən hər bir hadisəyə dair mövqə bildiren, əsasən də dissidentlik edən şəxslərə şəir qoşub. Şair dostum da adının çəkilməsini istəmir, deyir, öz adından ver, qonorarını da özün al, amma ürəyimdən tikan çıxsın.

İş ki belədir, onda şair dostumu nədən ürəyitikanlı qoyum ki? Onun həcvi bu cürdür:

"Dissident"lər
Avropanın qasığında
Nazlanmayın, "dissident"lər.
Asta olun, türkün sözü,
Hızlanmayın, "dissident"lər
Getmisiniz qaça-qaça,
Olmusunuz haça-paça.
Hər kol-kosa saça-saça
Mazlanmayın, "dissident"lər.
Saçınızı sancaqlayın,
Dilinizi dinc saxlayın.
Canınızı gənc saxlayın,
Duzlanmayın, "dissident"lər.
Düşməyin yanlış yollara,
Dönürsünüz trollara.
Qul olmayın sağ-sollara,
Qazlanmayın, "dissident"lər.
Tənqid edin, tənə yazın,
Ona, buna, mənə yazın.
Elə edin, yenə yazın,
Pazlanmayın, "dissident"lər.

Mərkəzi Bankın bir səlahiyyəti də ləğv edilib. Belə ki, artıq bu qurum banklara məqsədli kredit vermə bilməz. Bununla bağlı "Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) tərəfindən banklara kreditlərin verilməsi Qaydaları"nda dəyişikliklər edilib.

Qərar "Azərbaycan Mərkəzi Bankı haqqında" qanunda dəyişikliklər edilməsi barədə" 2017-ci il 25 aprel tarixli qanunun tətbiqi haqqında prezidentin sərəncamının icrası məqsədilə həyata keçirilib.

Qeyd edək ki, Milli Məclis bu il aprelin 25-də "Azərbaycan Mərkəzi Bankı haqqında" Qanuna dəyişikliklər edilməsi haqqında qanun layihəsini təsdiq edib. Dəyişikliklə kredit təşkilatlarına məqsədli kreditlərin verilməsi maddəsinə dəyişiklik edilib və 49.1-ci maddə ləğv edilib. Dəyişiklikdən əvvəl qanunun 49.1.1 maddəsində deyilirdi ki, Mərkəzi Bank sosial-iqtisadi əhəmiyyətli layihələrin maliyyələşdirilməsi, habelə iqtisadiyyatın real sektoruna maliyyə dəstəyinin təmin edilməsi məqsədilə dövlət zəmanəti əsasında banklara məqsədli kreditlər verə bilər.

49.1.2 maddədə isə qeyd olunurdu ki, məqsədli kredit üzrə borc öhdəliyinin dövlət zəmanəti hesabına həyata keçirilməsi zərurəti yarıdıqda və bu öhdəliyin tam və ya bir hissəsinin icrası Mərkəzi Bankın razılığı ilə dövlətin buraxdığı borc qiymətli kağızları ilə həyata keçirildikdə, Mərkəzi Bank emissiya şərtlərinə uyğun olaraq həmin qiymətli kağızları ilkin bazarda əldə edir.

Bəzi şərhçilər bunu Mərkəzi Bankın səlahiyyətlərinin əlindən alınması kimi dəyərləndiriblər. Qeyd edilib ki, artıq AMB-nin əksər səlahiyyətləri Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına verildiyindən, bu qurum yalnız hərracları keçirməsi ilə məşğuldu.

İqtisadçı ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu dəyişikliyi müsbət qiymətləndirib: "Mərkəzi Bankla Palatanın səlahiyyətləri ötən ilin mart ayında bölüşdürüldü. Ondan sonra hər hansı dəyişiklik olmayıb. Mərkəzi Bank pul siyasətini həyata keçirir. Yeni mə-

Mərkəzi Bankla bağlı yeni qərar:

səlahiyyətləri əlindən alınır, yoxsa...

Əkrəm Həsənov: "Mərkəzi Bank məqsədli kredit vermək imkanına malik olmalı deyil və beynəlxalq təcrübədə bu məqbul hesab edilmir"

Əkrəm Həsənov

nətin sabitliyinə görə məsuldur, onu inflyasiya və devalvasiyadan qorunmalıdır. Bu məqsədlə də pul siyasəti alətlərindən istifadə edir. Məsələn, depozit hərracları keçirir: yeni banklardan əmanət qəbul edir. Yaxud da banklara kreditlər verir. Yeni Mərkəzi Bankın kredit vermək səlahiyyəti olduğu kimi qalıb, ondan məhrum olmayıb. Sadəcə, məqsədli kreditlər verməyəcək bundan sonra. Məqsədli kreditlər o deməkdir ki, Mərkəzi Bank hansısa banka kredit verirdi, amma onu konkret şəxsin kreditləşdirilməsi məqsədilə. Məsələn, tutaq ki, Beynəlxalq Banka 100 mln. manat kredit verirdi ki, Beynəlxalq Bank da öz növbəsində həmin

məbləği AZAL-a versin. Yeni faktiki AMB AZAL-a kredit vermiş olurdu".

İqtisadçının fikrincə, ümumiyyətlə, Mərkəzi Bank belə imkana malik olmalı deyil heç və beynəlxalq təcrübədə belə kreditlər məqbul hesab edilmir: "Çünki faktiki Mərkəzi Bank kommersiya bankları ilə rəqabətə girmiş olur. Mərkəzi Bank banklara kredit verməlidir, amma bankların sonradan həmin məbləği kimə kredit verməsi bankların öz işidir.

Məqsədli kreditlərin verilməsi imkanı bizdə 2009-cu ilə qədər mövcud idi və hələ o zaman mən "Azərbaycanın bank hüququ" kitabımda bu yeniliyi tənqid etmişdim. Nəhayət, bu yaxınlarda bu imkan ləğv olundu".

Ə.Həsənovun sözlərinə görə, bunu AMB-nin səlahiyyətlərinin məhdudlaşdırılması kimi dəyərləndirmək düzgün deyil: "Sadəcə, qabaqcıl təcrübəyə uyğun olaraq 2009-cu ilə qədər olan vəziyyətə qayıtdıq. Mərkəzi Bank da banklara məqsədsiz kreditlər vermək səlahiyyətini saxlayıb. Sadəcə, təbii ki, bank nəzarəti səlahiyyəti artıq onda olmadığı üçün Palatanın da rəyini nəzərə alaraq kredit verir. Bu da normal

haldır. Çünki banklara nəzarət səlahiyyəti ötən ilin mart ayından etibarən Palataya məxsusdur".

AMB-nin səlahiyyətlərinin MBNP-ə verilməsinə gəlinə, Ə.Həsənov bu iki qurumun eyni statusda olduğunu diqqətə çatdırır: "AMB də, Palata da ötən ildən publik hüquqi şəxslərdir. Eyni statusa malikdirlər. Səlahiyyətləri fərqlidir. AMB pul siyasətinə görə, Pala-

ta bank nəzarətinə görə məsuldur. Hərən öz işi var. Sadəcə, onlar əməkdaşlıq etməlidirlər. Bu əməkdaşlıq isə əsasən subyektiv səbəblərdən hazırda zəifdir. Digər tərəfdən isə hər bir halda ölkənin maliyyə siyasəti vahid olmalıdır və bu siyasət Maliyyə Nazirliyi həyata keçirməlidir. AMB və Palata da həmin siyasət çərçivəsində hərəkət etməlidirlər. Lakin hazırda vahid maliyyə siyasətinin kim tərəfindən aparılması məsələsi açıq qalıb. Bu boşluğu aradan qaldırmaq lazımdır və qurumlar arasında əməkdaşlıq və konstruktiv işgüzar mühit yaranmalıdır. Təəssüf ki, hazırda bu mümkün deyil. Səbəblərdən biri də odur ki, Palatanın öz daxilində hərc-mərclik yaranıb. Ziddiyət Direktorlar Şurasının sədri Rüfət Aslanlı ilə İdarə Heyətinin sədri İbrahim Alışov arasında. Kimin haqlı, kimin haqsız olmasından asılı olmayaraq buna da tezliklə son qoyulmalıdır. Dövlət idarəçiliyində belə hallar yolverilməzdir. Əks halda, maliyyə sistemi özbaşına qala və xoşagəlməz hallar baş verə bilər. Ən pis idarəçilik belə idarəçiliyin olmamasından daha yaxşıdır".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Bakıda ağac kəsənlər həbs edildi

Paytaxın Xətai rayonu ərazisində bir qrup şəxs tərəfindən 10 ədəd ağacın məhv edilməsi nəticəsində təbiətə 6.600 manat məbləğində ziyan vurulması ilə bağlı Baş Prokuror yanında Korruptsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində araşdırma aparılıb.

Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən modern.az-a verilən məlumata görə, həyata keçirilmiş təxirəsalınmaz istintaq hərəkətləri nəticəsində Bakı şəhər sakinləri Bağirov İlyas İnşallah oğlu və Behbudov Fuad Natiq oğluna qarşı cinayət işi başlanıb.

Belə ki, onların şəhərin Xətai rayonu ərazisində çoxmə-

zilli binanın yaxınlığında yerləşən 2,5 sot torpaq sahəsində üzərində hər hansı hüquqları ol-

madan fərdi yaşayış evi tikərək orada olan 10 ədəd ağacı xeyli miqdarda ziyan vurmaqla qa-

nunsuz kəsmələrinə dair əsaslı sübuhələr müəyyən edilib.

İ.Bağirov və F.Behbudov Cinayət Məcəlləsinin 188.2 (qanunla müəyyən edilmiş mülkiyyət, istifadə və ya icarə hüququ olmadan torpaq sahəsi üzərində özbaşına tikinti və ya quraşdırma işlərini aparma) və 259.2.3-cü (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən qanunsuz ağac kəsme xeyli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə) maddələri ilə ittiham elan olunmaqla barələrində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda cinayət işi üzrə zəruri istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin Soçi görüşündə Dağlıq Qarabağ məsələsinin də diqqət mərkəzində olduğu barədə xəbər vermişik. Doğrudur, müzakirələrin detalları bəlli deyil. Lakin faktın özü politoloqlar tərəfindən pozitiv qiymətləndirilir. Hətta ehtiyatlı nikbinlik ifadə edib bu görüşün sülh danışıqlarına real töhfə verəcəyini proqnoz edən ekspertlər də var.

Gözlənilməli kimi, Putin-Əliyev təması Ermənistanda tələş doğurub. Erməni tərəfi həmişəki kimi ehtiyatlıdır ki, Əliyev-Putin görüşündə Qarabağla bağlı hansısa birtərəfli anlaşma əldə oluna və Kreml onun reallaşması üçün İrəvana təzyiqlər göstərə bilər. Bu xüsusda çox maraqlıdır ki, məhz Soçi görüşündən dərhal sonra Ermənistan sülh danışıqlarına zərbə vuran növbəti təxribatçı addım atıb.

Belə ki, iki gün öncə Ermənistanın xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyan "Qandzasar777" dini mərasimində iştirak adı altında Azərbaycanın işğal olunmuş Kəlbəcər rayonuna gedib. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin bununla bağlı yaydığı məlumatda deyilir: "Nalbəndyanın Kəlbəcər rayonuna getməsi və "Qandzasar777" dini mərasimində iştirak etməsi Ermənistan tərəfindən dövlət səviyyəsində tarixi və dini saxtakarlığa siyasi don geyindirilməsinin növbəti nümunəsidir. Azərbaycanın Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş Kəlbəcər rayonu ərazisində yerləşən bu alban xristian məbədinin adı "Qandzasar" deyil, Gəncəsər-

dır və erməni qriqoryan kilsəsi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur və bu Azərbaycan və beynəlxalq tarixçi mütəxəssislər tərəfindən bu tutarlı faktlarla sübut edilib".

"Ermənistanın Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində Azərbaycan xalqının tarixi irsinə aid olan İslam və xristian məbədlərini, digər maddi-mədəniyyət abidələrini özününküləşdirməsi, memarlıq üslubunun və digər xüsusiyyətlərini dəyişdirməsi beynəlxalq humanitar hüquq, xüsusilə Cenevrə konvensiyalarının kobud şəkildə pozulmasıdır. Ermənistan xarici işlər nazirinin bu tədbirə qatılması bir daha onu göstərir ki, İrəvan münaqişənin danışıqlar yolu ilə həllində maraqlı deyil və işğala əsaslanan status-kvonu saxlamaq və möhkəmləndirmək, məqsədyönlü şəkildə Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ və digər ətraf rayonlarını ilhaq etmək siyasətini həyata keçirir", - deyə XİN sözcüsü Hikmət Hacıyev vurğulayıb.

Gərəkəndə də, məhz prezidentlərin Soçi görüşündən sonra erməni nazirin işğal altındakı Kəlbəcərə getməsi Bakı ilə yanaşı Moskvaya qarşı

"Qarabağ probleminin həllini nəvələrimizə saxlamamalıyıq" - Rusiya Dumasının komitə sədri

"Bizim haqqımız yoxdur ki, Dağlıq Qarabağ problemini nəvələrimizə saxlayaq". Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə Rusiya Dövlət Dumasının Beynəlxalq əlaqələr komitəsinin sədri Leonid Slutski bildirib.

Onun sözlərinə görə, Dağlıq Qarabağda vəziyyət sadə deyil. "Biz hamımız Madrid prinsiplərindən və Azərbaycan və Ermənistan liderləri arasında Rusiya rəhbərliyinin vasitəçiliyi ilə aparılmış asan olmayan danışıqlardan xəbərdarıq", - deyə komitə sədri qeyd edib.

Onun qənaətinə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsini artıq indi, hazırkı liderlərin köməyi ilə yoluna qoymaq lazımdır. "Mənim və həmkarlarımla məsuliyyəti də sözsüz ki, bundan ibarətdir. Bizim bu, sözün həqiqi mənasında qan verən yaranı uzun illər sonraya, bizdən sonra gələnlərə saxlamaq haqqımız yoxdur. Onu bu gün həll etmək lazımdır", - deyə deputat əlavə edib.

Qarabağ

İrəvan Bakı-Moskva yaxınlaşmasını sabotaj edir - təxribatçı gedib

Soçi görüşündən dərhal sonra Nalbəndyan işğal altındakı Kəlbəcərə getdi - sülh prosesinə növbəti zərbə; **politoloq**: "Ermənilər Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin görüşündən çox pərişandırlar..."

da təxribatçı bir gedişdir və əslində Rusiyanın sülh söylərinə etiraz formasıdır.

"Soçi danışıqlarından sonra cəbhədə atəşkəs rejiminin pozulması hallarının artdığını müşahidə edirik. Bu, onu göstərir ki, ermənilər Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin görüşündən çox pərişandırlar". Musavat.com-un məlumatına görə, bunu axar.az-a açıqlamasında **politoloq Qabil Hüseynli** söyləyib.

Onun sözlərinə görə, Rusiya hökumət orqanlarında yerləşən erməni məmurları Azərbaycanla Rusiya arasında olan istiləşmə prosesinə zərbə vurur: "Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşündə iki ölkə arasında olan əlaqələr müzakirə olunub. Bu görüşdə müzakirə olunan məsələlərdən biri də Rusiyanın hökumət orqanlarında ermənilərin sayca çoxluq təşkil etməsi, onların Dağlıq Qarabağla bağlı danışıqlar prosesinə, bütövlükdə sülh yaratmaq prosesinə ciddi əngəllər törətməsidir. Rusiyada olan mətbuat orqanları, müxtəlif hökumət orqanları, müxtəlif hökumət orqanlarında erməni tərəfinin lobbicilik həyata keçirdiyi qeyd edilib. Lobbicilik əməliyyatına həm də Rusiya xarici işlər naziri erməni mənşəli Sergey Lavrovun da başçılıq etdiyi bildirilib. Nümunə kimi deyə bi-

lərəm ki, Sergey Lavrov mətbuat konfranslarından birində jurnalistlərə verdiyi cavabda Dağlıq Qarabağın tək Azərbaycanın daxili işi olmadığını dilə gətirmişdi. Eləcə də Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova bir müddət Azərbaycanı Rusiyanın erməni əsilli vətəndaşlarını qəsdən deportasiyada günahlandırmağa çalışmışdı. Bakı artıq aydınlıq gətirib ki, cəmi 17 nəfər deportasiya edilib, 1 nəfər işə həbs edilib. Deportasiya edilənlərin hamısı ermənilər olub. Heç bir azərbaycanlının Ermənistana getməsi mümkün deyil, amma ermənilər müxtəlif vətəndaşlıqlar adı altında Azərbaycana axın etmək istəyirlər. Bu bizim milli təhlükəsizliyimizə təhdiddir".

Politoloq əmindir ki, ermənilər müxtəlif vasitələrlə Rusiya-Azərbaycan yaxınlaşmasına əngəl yaratmağa çalışır: "Biz danışıqlardan sonra cəbhədə atəşkəs rejiminin pozulması hallarının artdığını müşahidə edirik. Bu onu göstərir ki, ermənilər Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin görüşündən çox pərişandırlar. Atəşkəs rejimini pozmaqla bir növ Rusiyaya göz dağı vermək istəyirlər, həm də beynəlxalq ictimaiyyətə Azərbaycanın "təcavüzkar niyyəti" barədə uydurma məlumatlar ötürməklə məşğuldurlar. Azərbaycan

can öz torpaqlarında oturub. Təcavüzə məruz qalan tərəf olaraq erməni əsgərinin burada nə iş olduğunu soruşmaq lazımdır. Atəşkəs rejiminin intensiv olaraq pozulması onu göstərir ki, buna həmişə ermənilər təşəbbüskar olur. Bununla da ermənilər hansı məntiqə qulluq etdiklərini açıq şəkildə göstərirlər".

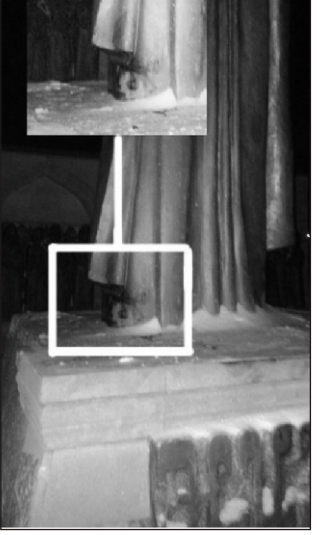
Politoloq hesab edir ki, Soçi görüşündən sonra Rusiyanın atacağı addım onun Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə münasibətini göstərəcək. Görüş zamanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, eləcə də iki ölkə arasında strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi ilə bağlı məsələlərin müzakirə edildiyini xatırladan Q.Hüseynli onu da bildirib ki, son zamanlar münaqişənin

həllində BMT-nin, eləcə də ATƏT-in fəallığı xeyli artıb.

"Belə xarici təşəbbüslər fonunda Rusiyanın Cənubi Qafqazdakı mövqeyi, imici ciddi ziyan çəkə bilər. Dağlıq Qarabağın statusu məsələsində həm ermənilər təşəbbüskar olur. Bununla da ermənilər hansı məntiqə qulluq etdiklərini açıq şəkildə göstərirlər".

Politoloq güman edir ki, Rusiya aprel döyüşlərindən sonra olduğu kimi, Soçi görüşündə də status-kvonun dəyişdirilməsinə, lazımı kompromisləri əldə etməyə çalışacağına söz verib.

Dərbənd şəhərində yerləşən, bərbad vəziyyətə düşən dahi Nizami Gəncəvi adına parkın və həyətlərə məruz qalan heykəllə bağlı məsələ yenidən gündəmə gəlib. Belə ki, bugünlərdə Dərbənd səfərindən qayıdan "Şimal xəbərləri" qəzetinin baş redaktoru Müqəddəs Mehdiyev istipress.az saytına verdiyi məlumata görə, parkda yenidən yanğın törədilib:

"Ötən həftə burada yanğın baş verib. Müəyyən ərazilərdə kol-kos yanıb. Heydər Əliyev prospektinin kənarında yerləşən park çox acınacaqlı durumdadır. Bu barədə dəfələrlə yazmışıq. Təxminən yeddi hektar sahəni əhatə edən parka zaman-zaman təcavüz edilib. Gah Nizami Gəncəvinin heykəlinin barmaqları sındırılır, gah da kol-kosa od vurulur. Təbii ki, müəyyən təxribatçı qrupların işidir. Məsələ bunda deyil. Bəs biz niyə Dərbənd şəhərində dahi şairimizin adını daşıyan parka belə laqeyd yanaşırıq?"

Jurnalistin sözlərinə görə, H.Əliyev adına prospekt təmir olunanda parka da bəzi tikinti avadanlıqları gətirilib və bu iş Azərbaycan tərəfindən maliyyələşdirilib. Lakin prospektdə təmir işləri tam başa çatmayıb, parkda isə heç bir iş görülməyib. Jurnalist həmçinin qeyd edib ki, Dərbənddəki Nizami Gəncəvi adına parkın vəziyyəti Azərbaycan xalqı üçün təhqirdir.

Ötən ilin iyun ayında isə

Azərbaycanın baş nazirinin keçmiş birinci müavini, Gəncənin sabiq millət vəkili Abbas Abbasovun oğlu Aydın Abbasovun adının park məsələsinə qarışması problemi növbəti dəfə gündəmə qaytarmışdı. Belə ki, "RİA Dagestan" agentliyinin yaydığı məlumata görə, parkın yanında çoxmərtəbəli VIP yaşayış kompleksi inşa etdirilir. Agentliyin məlumatına görə, sürətli tempdə "Derbent-Plaza" yaşayış kompleksinin tikintisi davam edir. Dağıstan mediasının yazdığına görə, tikinti işləri bir neçə ay əvvəl başlayıb. Apreldə binanın cəmi 3 mərtəbəsi tikilmişdisə, iyunun 20-nə olan məlumata görə, binanın artıq 7-ci mərtəbəsi tamamlanmışdı.

Rusiya saytının yazdığına görə isə tikinti Dərbənddəki tarixi-mədəni əhəmiyyətə malik olan Nizami parkında həyata keçirilir. Dərbənddəki həmyerlilərimiz bildirirlər ki, xəbər bu hissəsi doğru deyil. Hotelin tikinti işləri parkın kənarındakı sahədə aparılır...

Son illərdə dəfələrlə adışkənən parkın, dahi şairin heykəlinin bərbad vəziyyətə düşməsi, yandırılması, təhqir olunması ilə bağlı məlumatlara rast gəlmişik. Hətta iddialara görə, parkda nə vaxtsa tualet açılıb, sirk təşkil olunub və sairə.

İki il öncə də report.az saytının müxbiri məlumat yayaraq bildirmişdi ki, abidənin barmaqları qırılıb, heykələ dəfələrlə xəsarətlər yetirilib, dahi Azərbaycan şairinin adına olan park xarabalığa çevrilib. Məlumatda o da bildirirdi ki, abidənin və parkın mühafizəsi ilə bağlı polisə və Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin Dərbənd regional bölməsinin sədrinə müraciətlər olsa da, vəziyyətə adi hal kimi yanaşılıb.

Həmin il də heykəlin yandırıl-

ması, üzərində təhqiredici sözlərin yazılması ilə bağlı da fotolar yayılmışdı. "Turan" agentliyi böyük Azərbaycan şairinin və mütəfəkkirinin heykəlinə həqarətli münasibəti əks etdirən fotosəkilləri təqdim etsə də Dərbənd şəhər rəhbərliyi məlumatları təkzib etmişdi. Fotosəkillərin əyani şəkildə isbatladığı reallığı şəhər rəhbərliyinin hansı səbəbdən təkzib etməsi, bu cür vandalizmin arxasında hansı məqsədlərin durması suallar doğurmuşdu. Sonradan sabiq deputat oğlunun adının bu məsələyə qarış-

rətlərə, hörmətsizliyə, biganəliyə göz yumur, susqunluq nümayiş etdirir? Bu məsələdə məsuliyyət kimin üzərindədir?

Mövzu ilə əlaqədar Xarici İşlər Nazirliyinin mövqeyini öyrənməyə çalışsaq da, çoxsaylı zənglərimiz cavabsız qaldı.

Bes Azərbaycan Yazıçılar Birliyi məsələ ilə bağlı hansı tədbirləri görüb?

Qurumun katibi Rəşad Məcid olaydan xəbərsiz olduğunu bildirdi:

"İlk dəfədir ki, sizdən eşidi-

AYB Nizaminin Dərbənddə dağılan parkından xəbərsizdir

Musa Yaqub: "Özümüz orda bina tikirik, bundan böyük həqarət varmı?!"

ması sanki bu sualları çözülməsinə bir ip ucu oldu.

Maraqlıdır, bes Azərbaycanın aidiyyəti qurumları niyə dahi şairə qarşı edilən bu cür həqar-

rəm. Bu olaylar nə zaman baş verib?"

Azərbaycanın sevimli şairi Musa Yaqub isə qeyd etdi ki, dahi şairə qarşı edilən hörmətsizlik çox ağır dərddir: "Dərbənd bizim şəhərimizdir. Bu gün ola bilsin ki, bizdə deyil, amma Azərbaycan torpağıdır. Yaxşı, bu məsələ bir yana qalsın, axı Nizami Gəncəvi tək Azərbaycanın deyil, bütün dünyanın ədəbiyyatının, dünyanın şairidir. Buna görə ona Dərbənd də doğma münasibət bəsləməlidir. Bu məsələ mənə xeyli çətin... Dünyamız həmişə müdriklər hesabına yaşayıb, indi Nizami də dünyada ən böyük müdriklərdən biridir. İndi ona

qarşı bu cür həqarətlər axı nəyə lazımdır? Biz ona diqqət etməliyik, Dərbəndi həmişə nəzərdə saxlamalıyıq. AYB və bütün yazıçılar, şairlər buna öz etirazını bildirməlidir. Tutaq ki, Dərbənd şəhər rəhbərliyi bu olayı təkzib edir, amma gözümüz görür axı. Xüsusən də özümüzünkülərin ona qarşı həqarətini görürük, həmin parkda bina tikirlər. Yəni bundan böyük həqarət varmı?! Bütün günah bizdədir, biz özümüz öz şairimizi, adımızı, sözü-müzü, Dərbəndimizi qoruyub saxlamalıyıq. Qədir bilməyimiz qalsın bir yana, heç olmasa qədirbilənlərin qədrini bilək. Nə deyim bu cür olaylara..."

□ **Xəlilə GƏRAY**

Cəmiyyətimizin problemi nədir - cahillik, paxıllıq, həsəd, yoxsa...

Azad İsayadə: "Paxıllıq olmasa öz üzərimizdə işləmək məcburiyyətimiz olmaz"

Elnur Rüstəmov: "Azərbaycan cəmiyyətində bir-birinin uğuruna sevinməyən, bir-birinə qara yaxan bir qisim insanlar var"

Hər il ölkədə jurnalistlərin peşə bayramı - Milli Mətbuat günü qeyd edilir. Bu il bayram bir qədər də tənənəli keçirildi, ölkə prezidenti tərəfindən 255 jurnalist ailəsinə mənzil verildi. Sevindirici haldır ki, mənzilə sahib olan jurnalistlər arasında "Yeni Müsavat"ın ən məşhur imzaları Xəlil Kazımlı, Zahir Səfəroğlu, Elşad Paşasoy, Aygün Muradxanlı da var. Təbii ki, bu məsələyə sevinənlər olsa da, jurnalistlərin ev almasına aqressiv, tənqidi, hətta təhqiramiz yanaşanlar da oldu. Xüsusən də sosial şəbəkələrdə narazılıq dolu statusların, düşüncələrin şahidi olduq. Maraqlıdır, cəmiyyətin bu məsələyə aqressiviyası nədən irəli gəlir?

Bəziləri qeyd edir ki, ümumiyyətlə, bu və ya digər məsələlərdə Azərbaycan cəmiyyətinin əsas problemi paxıllıq, həsəd, bəzən isə cahillikdir.

Psixoloq Azad İsayadə mövzuya bu cür şərh bildirdi: "Ümumiyyətlə, paxıllıq bütün cəmiyyətlərə xasdır. Bu, bəzi xalqlarda bir qədər çox, bəzilərində isə

nisbətən azdır. Buna heç də təəccüblə yanaşmaq lazım deyil. Bu məqamda bir lətifəni xatırladım. El arasında belə bir lətifə var: "Birine cin deyir ki, "nə istəyən sənə yetirəcəm, amma bil ki, istədiyini nədirsən, onun iki qatını sənə qonşuna edəcəm". Adam da çox fikirləşdikdən sonra deyir ki, "bir gözümü çıxart".

Yeni paxıllıq məsələsi belədir; qonşunun iki gözü çıxsın. Bu sözsüz ki, mənfi bir xüsusiyyətdir. Lakin paxıllığın müsbət tərəfini də anlamalıyıq ki, paxıllıq olmasa öz üzərimizdə işləmək məcburiyyətimiz olmaz. Tutaq ki, biri imtahandan əla qiymət alırsa, digəri çalışsın ki, gələn dəfə o da əla qiymət ala bilsin və sairə. Bunu adi, normal vəziyyət kimi qəbul etmək lazımdır.

O ki qaldı jurnalistlərin ev alması məsələsinə, jurnalistlər doğrudan da əzəmətli insanlardır və onlar yalnız öz qələmləri ilə nəşə qazana bilərlər. Şəxsen mən hansısa təşkilatların və ya dövlət təşkilatlarının, eləcə də dövlətin özünün jurnalistlərə

yardım göstərməsində pis heç nə görmürəm, bu normal haldır. Lakin sözsüz ki, jurnalist hansısa sponsordan, donordan və ya təşkilatdan yardım alırsa, istə-istəməz onda şüurlu asılılıq da yaranır. Buna daxili senzura deyilir. Beləliklə, daxili senzura onun yazılarına, yaradıcılığına təsir edir. Lakin bu, hər kəsin fərdi seçimidir. Əgər o, asılı olmaq istəmirsə, qəbul etməyə də bilər".

Psixoloq Elnur Rüstəmov isə qeyd etdi ki, ümumiyyətlə,

cəmiyyətdə son vaxtlarda çox qəribə bir aqressiya var:

"Bir şairin məşhur şeiri var, orda deyilir ki, "Ana, mən belə deyildim, mənə bu havalar korlandı". İndi bizim cəmiyyət də belə deyildi, lakin son zamanlarda müəyyən fikirlər var ki, onlar insanların düşüncələrinə, həyata baxış tərzinə çox təsir göstərdi. Çox təəssüflər olsun ki, bəzən biz elə şeylərlə rastlaşırıq ki, bu da insanların bir-birinə inamına, etibarına mənfi təsir göstərir. Bizə həmişə aşılanıb ki, insan se-

vincini paylaşmalıdır. Ancaq biz görürük ki, insanlar bu gün daha çox kədəre şərik olurlar, nəinki sevincə. Bir uğur olanda onu paylaşmağa adam tapa bilmirik. Ümumiyyətlə, Azərbaycan cəmiyyətində bir-birinin uğuruna sevinməyən, bir-birinə qara yaxan, insanların şəxsi həyatına daha çox müdaxilə edən, hər şeyə bir qol qoyan bir qisim insanlar var. O tip insanların da bir qismi Azərbaycanda yaşamırlar. Onlar insanları bu cür çəkişmələrə sövq edirlər.

Bir şeyi nəzərə almaq lazımdır ki, insan faktoru həmişə yüksəkdə dayanır. Və elə bir şey yoxdur ki, o tam mükəmməl olsun, həmişə nəşə çatışsın. Tutaq ki, jurnalistlərə mənzil verildi və elə jurnalistlər var idi ki, ehtiyacları olduğu halda onlara mənzil verilmədi. Lakin axı gələn dəfə verilə bilər, bunlar birdən-birə alınan məsələlər deyil. Əsas niyyətdir, niyyət yaxşı olanda insan çatışmayan şeylərə göz yummağı bacarmalıdır. Niyə bu necib işi görmək istəyən insanların ürayinə xal salınsın? Buna axı nə gerek var? Tək bu məsələ deyil, ümumiyyətlə, cəmiyyətdə son vaxtlarda çox qəribə bir aqressiya var. Bu aqressiyaya da həmişə özünə bir obyekt axtarırlar. Tutaq ki, bəlli bir mövzu tapıb ona aqressiya yönəltməyə çalışırlar. Sanki hər gün nəyisə gözləyib aqressiyanı ona tökmək istəyirlər. Belə bir söz var, "adını bal da qoyursan, deyir ki, zəhərdir".

□ **Xəlilə GƏRAY**

Cavabsız suallar, dü-
yünlü müşküllər...
Yadda saxlayın,
bəzən insan gücsüz,
çarəsiz qalan vaxt bu cür
maneələrin qarşısında işə
yuxu aləmi qatışır. Əksər
lal sualların cavabı çox za-
man bu dünyadan yox...
əks istiqamətdən-yəni yu-
xu-röya aləmindən gəlir
bizim üçün.

Tarixi təcrübədə bu cür mi-
salların sayı bir deyil, iki deyil.
Minlərdədir. Gəlin bu möcüzə-
lərin bəziləri ilə indi sizi yaxın-
dan tanış edim.

***

**POL MAKKARTNİNİN MÖ-
CÜZƏSİ:** Məşhur "Bitlz" vokal
musiqi qrupunun üzvü Pol
Makkartni israr edir ki, adız-
bər "Yesterday" mahnısını o
şəxsən özü deyil... yuxu aləmi
bəstələyib. Deyir: "Yatmışdım
möhkəm. Ayıldığım zaman
beynim öz-özünə, səbəbsiz,
izahsız başladı bu təranəni dur-
madan, dayanmadan təkrarla-
mağa. Çaxdım əvvəlcə. Bu gö-
zəllikdə mahnını, həmin günə-
dək heç yerdə eşitməmişdim
axı. Heyrətimdən donub qal-
dım. Bir an yerimdən tərpen-
məyə belə cürətəm çatmadı.
Elə bilirdim yuxu aləmindən ayrılıb
reallığa qovuşunca bu mi-
silsiz təranə, beynimdən, yad-
daşımdan birdəfəlik silinəcək.
Yatağımdan qorxa-qorxa qal-
xaraq divar dibindəki pianoma
sarı dartındım. Pianom bu təra-
nəni öz-özünə, sanki barmaq-
larımın iştirakı olmadan ifa etdi
əvvəlcə. Çox-çox sonra bar-
maqlarıma icazə verdi bu təra-
nəni təkrarlamağa".

ƏVVƏLCƏ YUXU OLUB:

Məşhur kinorejissor, Hollivud
ulduzu Ceyms Kameron əksər
filmlərinin süjetini yuxularından
götürüb özüyü. "Terminator"
filmində də o, əvvəlcə öz yuxu-
sunda görüb, sonuncu "Avatar"
blokblasterini də. Yuxularına
bir o qədər fikir verməyib əvvəl-
cə. Ancaq gördə ki, yox ey...
bu yuxular vaxtaşırı nədənsə
təkrarlanır, Kameron öz şəha-
dət barmağını dişləyib. Qərara
gəlib bu yuxularını sənət dilinə
tərcümə etsin.

**"ANTEY" TƏYYARƏSİNİN
SİRRİ:** Tanınmış sovet ixtiraçı-
sı, aviomühəndis Oleq Anto-
nov öz məşhur yükdaşıyıcı təy-
yarə modellərini məhz yuxuda
müşahidə edib əvvəlcə: "Bu
cür təyyarələrin ən incə, həs-
sas nöqtəsi quyruq nahiyəsində
mövcud olur adətən. Masa
arxasında yuxuya getdiyim
günlərin sayı artsa da, bu dünyü-
nü çözmə bilmirdim. İşartı yuxu-
dan gəldi mənim üçün. Qəfil
masa arxasından dik yuxarı
atıldım. Qələmi barmaqlarım
arasında sıxaraq sxem üzərinə
eyildim. Qələm sanki mənim
yox, başqasının əlinde idi, val-
lah. Bir də gördüm təyyarənin
quyruğu tam hazırdı. Gözləri-
mə inanmadım ilk saniyələrdə.
Elə bildim hələ də yuxudayam.
Ayılmamışam. Sonra gördüm
pəncərədən əsən yel, saçları-
mı tumarlayır. Bildim, bu yuxu
deyil, real hadisədir".

***

Beləliklə, qorxmada bax
bu çılgın, mübahisəli fikri təsdiq
edə bilərəm axır ki - "Yuxu, bir
çox böyük ixtiraların, əsərlərin
həmmüəllifi sayıla bilər".

Elmin və dinin çözmə bilmədiyi mücüzə - insan niyə yuxu görür

Bir çox dahi alimlərin, mütəxəssislərin kəşfləri yuxuda baş verib; biri rəyasında musiqi
bəstələyib, biri təyyarənin quyruq hissəsindəki detallı tapıb, bir başqası film ssenarisi yazıb

Misal üçün, ölməz "İlahi
komediya"nın yazarı Dante
Aliqeri yuxuda görmədiklərinə
həyatda da heç etibar etmə-
miş. O, bütün əsərlərini əvvəl-
cə yuxuda eşidib. Sonra cürət-
lənlərək bu pərakəndə
mətnlərdən öz bədii əsərlərini
yaradıb. Dantenin vəfatından
sonra bu istedadı yiyəsiz qal-
mır. Keçir rəhmətliyin doğma-
ca oğluna. Bir gün xəbər gəl-
ləndə ki, bəs atanızın əlyaz-
maları, o cümlədən "İlahi ko-
mediya"nın yeganə nüsxəsi
itib, o, bərk əsəbiləşir. Yuxuya
daldıqda möcüzə başlayır.
Qeybdən səs gəlir bəs atanı-
zın əlyazmaları hardadı, hansı
dəqiq nöqtədədi.

Dantenin övladı hövlnak
yuxudan aylaraq yüyürür yeyin-
yeyin həmin ünvana. Döşə-
mənin taxtalarını bir-bir arala-
yır. Görür aha... yuxusu düpbe-
düz göstərib həmin ünvanı.
Taxtaların altında atası bütün
arxivini gizləyib.

***

YUSUFUN DAVAMÇILARI:

Tikiş makinalarının ixtiraçısı
Elias Houv da öz yuxuların-
dan maddi xeyir görüb. O,
uzun müddət anlaya bilmirdi
tikiş sapını necə iynəyə bənd
etsin. Aylar, illər beləcə boşu-
na keçir. Alim-ixtiraçı axır bezir.
Görür göz qapaqları ağır-
laşır tədricən. Başı da ağırlaş-
sın masaya dəyən vaxt, alim
qəfil diksinib yuxudan ayılır.
Cəld cumur öz dəftərlərinə
sarı. İynənin dəqiq quruluşu-
nu, ölçülərini kağız üzərində
həkk edir.

Məşhur kimyaçı Mendele-
yev öz təkrarsız kimya cədvəli-
ni yuxuda görüb, biləsiz. Yeni
bu ixtiranın da, bilinmir müəllif
kimdi - Mendelejev, yoxsa yu-
xu-röya aləmi?

Oxşar sərgüzeştler Nils
Bor kimi dünya çapında tanın-
mış alimləri də təqib edib bir
ara. Alim atom hissəciklərinin
dəqiq quruluşunu yuxuda gö-
rərək tələsik yuxudan ayılıb.
Səhərin alatoranlıığında öz ilk
qeydlərini dəftərcəsinə qeyd
edib. Sonra oxşar təcrübəni
kimyaçı alim Kekule uğurla tək-
rarlayıb bir daha. Benzol mad-
dəsinin molekul quruluşunu
yuxusunda aşkarlayıb.

***

YULİY SEZAR DİKBAŞLI- ĞI:

Yuxunun bu möcüzələri qə-
dim insanlara lap çoxdanlar-
dan belli idi. Misal üçün, Tövrət
kitabındakı 43 epizodda yuxu-
nun çin çıxması nümunəsi var.
Siyahıda ilk möcüzə Yusif pey-
ğəmbərin adı ilə qoşadır. Fironun
iki qəliz yuxusuna dəqiq
yozum verən Yusif peyğəmbər

öz kafəniyi yırtır, necə deyirlər,
bununla. Bütün uğursuzluqları-
nı geridə buraxaraq xoşbəxt
həyatına başlayır.

Amma Misir fironundan
fərqli olaraq Roma qeysəri Yu-
liy Sezarin yuxularına inamsızlığı
ona çox baha başa gəlir sonra.
Arvadı Kalpurniya bir gün Se-
zara deyir, bəs Roma Senatına
getmə. Orda səni qətlə yetirə-
cəklər. Sezar əlləri ilə kobud-
casına arvadını yolundan kə-
narə itələyir. Arvad yığılıb qalır
bir qıraqda...

Hadisələrin sonrakı axarı
Kalpurniyanın yuxusunu, əf-
sus, çin çıxarır. Kalpurniya ar-
vad kimi ölüb, öncəgörmən kimi
dirilir o vaxtdan bəri. Romada
çoxları başlayır bu qadının ön-
cəgörmələrinə müraciət etmə-
yə.

***

YUXUNUN QƏNİMİ: İlk an-
tibiotiklərdən birinin, yeni pe-
nesilinin kimyəvi formulunu da
Aleksandr Flemminq, məşhur
dərman ixtiraçısı, məhz yuxuda
görüb deyilənlərə görə. İnsuli-

nin kimyəvi tərkibini də Frederik
Bantinq adlı daniyalı farma-
sept alim yuxuda aşkarlayıb bi-
zim üçün.

Ancaq yuxunun qənimi,
çəlladı Edisondun sözün əsl mə-
nasında. O, elektrik lampasını
ixtira edənə qədər insan yuxu-
su 10 saata qədər sürürmüş
sən demə. Elektrik lampası
icad edildikdən sonra yuxunun
ömrü 3 saat qısalıb.

***

PİR YUXUSU - "ENKİME- SİS":

Qədim Yunanıstan coğ-
rafiyasında bizim pir-ziyarət-
gahların təcrübəsini tam tək-
rarlayan "asklepiyon" adlı şəfa
ocaqları zənciri mövcudmuş.
Asklepiyon komplekslərinin
"fimela" deyilən hissəsində şə-
faverici qızıl ilanlar vardı. Bu
ilanların zəif zəhəri xəstələrə
deyilənlərə görə müsbət təsir
edirmiş. Kompleksin "abatın"
hissəsində isə bir növ müqədd-
dəs yataqxana qərar tutmuş-
du. Xəstələr adətən burda qur-
ban kəsər, sonra həmin bax bu
dəriyə bürünərək dərin yuxuya
gedərmişlər. Yuxuda bu xəst-
ələr həkim Asklepiy (*bizim əf-
sanəvi Loğmanın oxşarı, ana-
loqu*) ilə görüşərək öz dərdrə-
nə, ağrılarına dəqiq çarə ta-
parmışlar. Yunanlıların "enki-
mesis" dediyi o cür şəfaverici
yuxular indi dünyanın birca
coğrafi nöqtəsində - Azərbay-
canda davam etdirilir. Bizim
pirlər şəbəkəsi ilə yunanlıların
"asklepiyon" sanatoriya siste-
mi təxminən eynidir. Bu qədim
təcrübədə əsas vurğu yuxu
üzərinə düşür adətən. Belə

sirli ocaqların yuxusu şəfaverici
olur nədənsə.

O cür müalicə üsullarını,
"asklepiyon" ənənələrini, re-
septlərini yalnız bizim indi pirlər
davam etdirir dünyada.

Belə pirlərin birinə - Şəki-
nin "Babaratma" ocağına ya-
dımdadı biz gəlib qurban kəs-
dik özümüz üçün. Sonra bu
heyvanın dərisi üzərində uza-
nıb yuxuya getdik. Mənə dedi-

lər, bəs bu ünvanda skleroz,
yaddaşsızlıq xəstəliyi müalicə
olunur guya. Bir gözləməyi
məsləhət gördülər. Tezliklə
unutduğum çox vacib bir hadi-
sə yuxuda təzədən sənə qayı-
dacaq.

Deyilənlər çin çıxdı, vallah.
Tam unutduğum anamın kəla-
ğayısı bir gün qəfil paslı yadda-
şımı silkələdi. Gözlərim qarşı-
sında dirilib canlandı.

Yaxşı pul verən olsa, mən,
bu Asklepiyon sistemi ilə bizim
pirləri tutuşdurur, nəticələrini
ayrıca kitabda qələmə alardım.
Yuxu aləminin, pir yuxularının,
"enkimesis" rəyalınının sirri
mənə həmin dəqiq ünvanlar-
da - bizim pirlər zəncirindədir.

MÜASİR YUXULAR: Yaxın-
larda rus jurnalistləri ölkədəki
ən yaygın, adı yuxuların reyting
cədvəlini hazırlayıb çap edib-
lər. Yuxuların dəqiq statistika-
sını son nöqtəsinə, vergülünə
qədər göstəriblər. Ruslar indi
yuxuda yalnız birca nəfəri gö-
rürlər - Vladimir Putin.

Qadın rəyalarda, bəli, əv-
vəlcə araya mütləq Putin girir.
Bu yuxuların digər qəhrəman-
ları - "hamillik, balıq, oğlan,
uşaq" isə artıq ikinci dərəcəli-
dir. Kişi yuxularında "ilanlar,
balıqlar, qadın, diş" daha çox
rastlanır. Axırda mütləq səhnə-
də yenə də Putin meydana
olur. Özü də görün kimlərin - çeçen-
lərin, Ramzan Kadırovun mü-
şayiəti ilə!

"İzlənmək, ölmək" süjeti də
son zamanlar ruslara bərk
qır-saqqız olub. Ural sakinləri
yuxuda meterioltlara çox rast
gəlirlər. Mərkəzi qaratorpaq vi-
layətlərində - Oryol, Kursk, Li-
peskədə isə camaat dini məz-
munlu yuxularla nəfəs alır.

Azərbaycanda oxşar sta-
tistikani saymağa kimsə özün-
də cürət tapmayıb hələ.

Nahaq. Statistika keçirilsə,
yuxuların reyting cədvəli açıq-
lansa, nolar ki?

Eyiblərimiz üzə çıxar, hə?
Bilmirəm. Ancaq hiss edi-
rəm bu reyting cədvəlinə indi
dərin tələbat yaranıb.

□ Həmid HERİSÇİ

Məlum olduğu kimi, iyulun 15-də Tarif Şurasının qərarı ilə Aİ 92 markalı benzinin qiyməti artırılaraq 70 qəpikdən 90 qəpiyə qaldırıldı. Hazırda yanacaq doldurma məntəqələrində Aİ 92 benzinin 1 litri 90 qəpiyə satılır. Nəticədə dizellə işləyən avtomobillərə maraq artdı. Məhz bu səbəbdən son günlər avtomobil bazarında dizellə işləyən avtomobillər 15-20 faiz bahalaşmış. Bunun əksinə, benzinlə çalışan avtomobillərin qiymətində eniş müşahidə olunur. Səbəb orta və aşağı təbəqədən olan sürücülərin benzinlə işləyən avtomobili bazara çıxararaq dizelə dəyişmək istəyidir.

Bu mənada insanları narahat edən əsas məqam dizelin qiymətinin artırılıb-artırılmamasıdır. Məlum olduğu kimi, sərnəşin və yükdaşımada istifadə olunan əksər avtomobillər, o cümlədən aqrar sektorda istifadə olunan texnika dizellə çalışır. Dizelin bahalaşması bütün sahələrdə qiymət artımının vüsət alması, kənd təsərrüfatının iflic olması deməkdir.

Bəs görsən, hökumət qarşısındakı aylarda belə bir qərar verə bilermi?

Çünki benzinlə dizel arasındakı kəskin qiymət fərqi bir çox sahələrdə balansın pozulmasına gətirib çıxarır.

"Yeni Məsəvat"a açıqlamasında bu sualı cavablandıraraq iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov da qeyd etdi ki, əvvəlki dövrlərdə adətən dizellə Aİ 92 markalı benzinin qiyməti paralel olaraq bahalaşdırılırdı: "Bu dəfə hökumət məhz 92 markalı benzinin qiymətini qaldırdı, dizelin qiymətini isə hələ ki bahalaşdırmadı. Bunun səbəbi də sürətli inflyasiyanı müəyyən qədər önləmək və eyni zamanda müəyyən sahələrə administrativ formada təzyiq formalaşdırmaq üçün əldə arqument saxlamaq idi. Arqument ondan ibarətdir ki, dizelin qiyməti bahalaşmayıbsa, de-

Dizel də bahalaşma bilər, amma...

Rəşad Həsənov: "Bir neçə aydan sonra dizelin qiymətinin artması ilə bağlı Tarif Şurasının qərarını eşidəcəyik"

məli, aqrar məhsulların, nəqliyyatın qiyməti bahalaşmamalıdır".

Rəşad Həsənov aradakı bu fərqi uzunmüddətli dövrdə qorunub saxlanacağı ehtimalının az olduğunu qeyd etdi: "Çünki nəticədə bu, digər məsələlərin də ortaya çıxmasına gətirib çıxarır. Ümumiyyətlə,

avtoparkın strukturunun dəyişməsi gələcəkdə daha çox dizellə işləyən texnikanın və nəqliyyat avadanlıqlarının ölkəyə gətirilməsinə rəvac verəcək. Belə olduğu təqdirdə də müxtəlif maraq qruplarının bu istiqamətdə öz mövqelərini qoruma cəhdləri ortaya çıxacaq. Mən düşünürəm ki, bir neçə

aydan sonra dizelin qiymətinin artması ilə bağlı Tarif Şurasının qərarını eşidəcəyik. Bunun qiymətlərə təsiri, ilkin dövrdə benzinin qiymətinin artması ilə bazar qiymətləndirmə aparacaq və bütün məhsullar bahalaşacaq. O baxımdan, gələcəkdə dizelin bahalaşması zamanı biz artıq kəskin qiymət sıçrayışını hiss etməyəcəyik. Çünki bazar öncədən bu prosesi qiymətləndirəcək".

Hazırda dizellə işləyən minik avtomobillərinə tələbatın artması və qiymətinin bahalaşmasını təsdiqləyən iqtisadçı bildirdi ki, bu təbii bir prosesdir: "Bu gün üçün bazarın proseslərə ilk reaksiyasıdır. Hazırda dizellə Aİ 92 markalı benzin arasında ciddi qiymət fərqi var, bu baxımdan uzunmüddətli dövr üçün hesablamalar aparın hər bir vətəndaş

görür ki, yanacaq sərfiyyatında il ərzində nə qədər fərq yaranır. Ona görə də bu istiqamətdə bazar öz mövqeyini ortaya qoyub. Dizellə işləyən avtomobillərə marağın artması əvvəlcədən də gözlənilən idi. Ancaq proses uzun müddət davam edə bilməz. Artıq dünyada dizellə işləyən avtomobillərin istehsalı ilə bağlı müxtəlif mövqelər yaranıb. Bəzi şirkətlər dizellə işləyən avtomobillərin istehsalını dayandırır. Digər tərəfdən, növbəti bir neçə ay ərzində Azərbaycanda da böyük ehtimalla dizelin qiyməti qalxacaq. Bu da avtomobil bazarında tələbin strukturunun dəyişməsinə şərtləndirən faktor olacaq. Hazırda dizellə işləyən avtomobillərə qarşı yaranmış kütləvi maraq növbəti aylarda azalacaq".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ

Okeanın o tayından dollar gözləntisi - iki mühüm qərar olacaq

Natiq Cəfərli: "Faizlərin artırılması və likvitliyin daraldılması ilə bağlı prosesə start veriləcək"

Dünya iqtisadiyyatına təsir edən ən ciddi hadisələrdən biri olan FED-in faiz dərəcələri ilə bağlı qərarı sabah axşam saatlarında açıqlanacaq. Maliyyə bazarlarının yaxından izlədiyi bu qərar verilməzdən əvvəl proqnoz verən iqtisadçılar FED-in faizləri artacağını gözləmədiklərini bildirirlər.

Moody's Beynəlxalq Agentliyinin baş iqtisadçısı Mark Zandi ABŞ Federal Ehtiyatlar Sisteminin (FED) sabah başa çatacaq iyul toplantısında faizlə bağlı yeni addımları atılmayacağını bildirib və qeyd edib ki, maliyyə bazarları bu il başqa faiz artımı gözləmir: "Bu ilin dekabr ayındakı toplantıda belə faizlərin artırılacağı ehtimalı 50 faizdən aşağıdır. FED yetkililəri isə bu durumdan məmnun deyil. Bu baxımdan, faizlə bağlı açıqlamalar maliyyə bazarlarını yenidən silkələyəcək gücdə olacaq və onları faiz gözləntilərini yenidən dəyərləndirməyə sövq edəcək".

Mark Zandi ABŞ iqtisadiyyatının son durumunu dəyərləndirərək bildirib ki, ümumilikdə Birləşmiş Ştatlarda iqtisadiyyat öz müqavimətini qoruyub saxlayır: "Müəyyən dal-

ğalanmaları nəzərə almasaq, ABŞ iqtisadiyyatı 2 faiz böyüyüb. Bu iqtisadi inkişaf illər öncə başladığı üçün mövcud böyümə dərəcəsi normaldır, dəyişən heç nə yoxdur. İqtisadi inkişaf hələ də arzuolunan səviyyədə olmadığından, işsizlik faizinin azalması üçün lazım olan islahatlara getmək mümkün deyil".

Moody's-un baş iqtisadçısı FED rəhbəri Janet Yellenin inflyasiyada son dövrdə yaşanan zəifləmənin ötəri olduğunu bildirib: "İnflyasiyada ilin əvvəlindən bəri müşahidə olunan zəifləmə, hesablamada problemləri və birdəfəlik qiymət artımından qaynaqlandığı üçün müvəqqəti olacaq. Hesab edirəm ki, inflyasiya bir il ərzində 2 faizə çatacaq və iki ildən sonra 2 faizi də keçəcək".

Mark Zandi sabahki konfransda FED-in faiz və balans hesabı siyasətində yeni bir addım atmayacağını söyləyib. Onun sözlərinə görə, iyulun 26-da açıqlaması ilə FED bazarları, sadəcə, gələcəkdəki faiz artımına hazırlayacaq.

Ekspertin fikrincə, FED-in bir il içində faizləri yenidən artırmaması tətikləyən faktorlardan biri də yüksək gəlirlər və daşınmaz əmlakın artan qiymətləridir.

Yerli iqtisadçılar da FED-in

budəfəki iclasında faizlərin artmayacağını bildirirlər.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli "Yeni Məsəvat"a açıqlamasında bildirdi ki, bu iclasda faiz dərəcələri artırılmasa da, bu il ərzində faizlərin artırılacağı ilə bağlı ciddi bir mesaj olacaq: "Dünya birjalarının diqqət mərkəzində saxladığı məqam FED-in qərarında bazar da likvitliyin azaldılması ilə bağlı qeyd olunacağıdır. Böyük ehtimalla bununla bağlı da ciddi bir mesaj ola bilər. FED

2008-ci ildən başlayaraq birjalar üçün çox ciddi bir siq-nal rolunu oynaya bilər. Çünki FED-in saxladığı likvitlik bütün dünyada risklərin artmasında çox mühüm rol oynayır".

N.Cəfərlinin sözlərinə görə, indi likvitliyin daralması birjalar üçün mənfi bir siqnal ola bilər: "Bu da dollar indeksinin son vaxtlar kəskin şəkildə ucuzlaşmasının qarşısını ala biləcək və yenidən dollar indeksinin yüksəlməsinə səbəb olacaq amilə çevrilə bilər. Dolların son bir ayda həddindən artıq ucuzlaşması FED-i narahat edən məsələlərdən biridir. Düzdür, burada səbəb iqtisadiyyatdan daha çox siyasi məsələlərdir. Trampın apardığı siyasət və Konqresdə Tramp komandasının sorğularının davam etməsi dollar indeksinə təsir edir. Ancaq hər halda, iqtisadiyyata da mənfi təsir göstərir. Ona görə də düşünürəm ki, iyulun 26-da iki əsas mesajdan biri bu il faizlərin artırılması, digəri isə likvitliyin daraldılması ilə bağlı prosesə start verilməsi barədə olacaq".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ

Onu həyətdə əvvəllər də görmüşdüm. Amma ya işə tələsdiyim zaman, ya müştərilərinin çoxluğu səbəbindən yaxınlaşmış söhbətə çəkmə bilməmişdim bu nadir peşə sahibini. Yayın bu qızmarında qəribə əldəqayırma çarxında bıçaq, balta, xəncər, ot maşınının dişi... daha nələrə itiləyən bu insanla söhbəti, nəhayət, reallaşdırmaq mümkün oldu.

Onu da deyim ki, məhəllədəki insanların sevimsizdir bu sənətkar. Təəvvür edin, məhəllədəki bıçaqların əlində girinc qalan xanım qəfildən həyətdə "bıçaqların qərimi"ni görür, daha münasibət necə olmalıdır ki?

Əlində 5-6 bıçaq tutmuş xanıma xitabən "maşallah, siz nə qədər bıçaq işlədirsiniz" deyəndə ürəkədən gülür: "Hələ evdə ikisi də var, hamısı kütləşib". Sonra işə davam edir: "Allah bu kişidən razı olsun, bizə əməlli kömək edir. Bıçaqları evdə itiləyə bilmirik. Düzdür, "bülöv" almışam, amma normal itiləmək olmur".

Xanımın da bıçaqlarını itiləyəndən sonra növbə mənə çatır. Amma deyirəm ki, bir şərtlə bıçaq itilətdirəcəyəm, gərək bu sənədin "incəlikləri" barədə mənə danışasan. Güllərə razılışı.

Usta nə az, nə çox düz 14 ildir bu sənətlə məşğul olur. 58 yaşlı olan həmsöhbətimiz deyir "məni elə bu bıçaq itiləmək qocaltdı, yoxsa çox gənc qalardım. Zarafatla mənə deyirdilər ki, sən soyuducuda saxlayıblar, heç dəyişməmişən". (Gülür).

Özü əslən Şamaxı tərəkməsi olan usta Əlqan Tahirov deyir əvvəlki vaxtlarda oylağı yaylaqlar olub: "Babadağa çox gedərdik. Ora bizimçün həm yaylaq, həm də ziyarətgahdır. İndi də uşaqların ordadır".

Bıçaqları itilədiyi bu qəribə dəzgahı - çarxi işə özü icad edib: "Bir başqasına baxıb düzəltmişəm. Namiq adında oğlan idi. O da yəqin kimdənsə öyrənmişdi. Kənardan baxan deyər ki, nə var e, mən də bir velosiped diski tapıb bunu düzəldərəm. Amma burada balaca nizam pozularsa, çarxi işləməyəcək. Burada düzgünlük lazımdır. Çox şey tələb olunmur, 24-lük velosiped diski, mağazada satılan çarxlar, yarımdüymə borular və "şarik"lərdir, amma bunları nizamlaşdırmaq əsas məsələdir". Güllərə deyir ki, bundan əvvəl iki belə çarxi sındırıb, bu üçüncüdü.

- **Bakının hansı ərazilərində bıçaq itiləyirsiniz?**

- "Koroğlu" metrosundan üzü bəri Xətai rayonuna tərəf. "Köhnə Günəşli", aşağıdan "Xəzər" univermağı, "Yeni Günəşli", Qaraçuxur, "Xalqlar dostluğu", "8-ci km bazarı".

- **Şəhərdə sizdən başqa bu sənətlə məşğul, sizinlə rəqabətdə olan varmı? Bu sənətdə inhisar varmı?**

- (Gülür). Şəhərdə işləyənlər var. Məndən başqa bir nəfər də bura gəlir. Amma

- **Heç məşhur adamlardan olubmu ki, gəlsin, bıçağın itiləsin?**

- "Yeni Günəşli"də biri olub. "Bəxt üzüyü"ndə içki içən biri var e, Hüseyin, o olub. Bir də Qaraçuxurda "Mozalan"ın redaktoru yaxınlaşmış.

Hər gün səhər 9-dan işə başlayır və 15-16-dək işləyir:

- Etiraf edirəm ki, çox yoruluram. Gündə azı 10-15 km gəzirəm. Üstəlik, 10 kiloluq çarx, əlavə bir çanta çiyində. Dəyişik paltar da götürürəm. Bəzən ayaqlarım tutulur, amma məcburiyyətdən işləyirəm. Mən bu çarxi eve

Bakının bıçaqlarını itiləyən kişi

Bıçaqların qərimi - Əlqan kişi: "İstəməzdim uşaqlarım bu sənətdə qalsın"

"Oğlum da universiteti bitirəndən sonra xaricə getdi, 6 il yeddi ay İsveçdə qaldı, amma işləri alınmadı, oturmaq vermədilər, qayıtdı ölkəyə"

başqa söhbət eləmirik ki, bura mənim yerimdir... Düzdür, bir vaxtlar belə söhbət olmuşdu, biri dedi ki, sən bura gəlmə, Maşağadan olan birisi gələcək, sən Qaraçuxura get. Amma getmədim. Mən vaxtilə Yasamalda işləyib keçmişəm buraya. Onda böyük oğlum universitetdə oxuyurdu, bir çarxi düzəldib verdim ona, işlətdi. Sonra özüm Əhmədliyə gəldim. Oğlum da universiteti bitirəndən sonra xaricə getdi, 6 il yeddi ay İsveçdə qaldı, amma işləri alınmadı, oturmaq vermədilər, qayıtdı ölkəyə. Elə oğlum da bu işlə məşğuldur. Ali təhsillidir. CV-sini alıblar, İslam Universitetini bitirib, amma hələ iş tapana qədər bununla məşğuldür.

- **Evvə kim daha çox gəlir gətirir?**

- Oğlum cavandır, o öz xərcini ancaq ödəyir.

- **Nəçə övladınız var?**

- 4 övladım var, ən kiçik oğlum evləndirmişəm. Bir nəvəm var. 7 aylığından danışmağa başlayıb. Ümumilikdə ailədə 8 nəfərlik. Uşaqlar Göyçayın Qaraməryəm kəndində yaşayırlar. Özüm burada işləyirəm deyə, kirayə qalırım.

- **Sırr deyilsə, aylıq gəliriniz nə qədərdir?**

- Vallah, düşməyindən asılıdır. Ayda 300-350 olur. Bıçağın birini 50 qəpiyə itiləyirik.

- **Dolların kursu qiymətə təsir edibmi?**

- Yox, vallah. Mən 3 manata aldığım avadanlığı 6 manata alıram, yenə də 50 qəpiyə itiləyirəm. Nəyə görə? Mən 6 bıçaq itiləyib diləyin pulunu çıxarıram. Amma qiymət qaldırandan bıçaq itilətdirən bu qədər ol-

maz. 2006-cı ildən eyni qiymətə itiləyirəm.

Bu yerdə apardığınız bıçaqları itiləmək istəyirəm. Amma qabaqcadan xəbərdarlıq edir: "Bıçağın ağzını xarab edəcəksən". İnadımı görüb göstərişlərini verir: "Sağ ayağını bax, buraya qoy, sonra bıçağı buraya yaxınlaşdır, indi ayağın hərəkət elətdir..." Amma yox, alınmır. Burada xüsusi məharət, həm də paralel hərəkətlər olmalıdır. Alıb özü əyani göstərsə də, mənə alınmır. Usta "mənim gözümlə alıb, bu, bir vərdir" deyir və istədiyi kimi fəaliyyətinə davam edir: "Bax, bu daş cod daşdır, ən narın sonuncu daşdır. Hərəsinin öz işi var".

- **Usta, hansı bıçaqlar daha keyfiyyətli olur?**

- "Osinkoviy" dəmir bıçaq-

lar sağlamlıqdır, tez-tez küt-ləşsə də. Polad gec kütləşir, lakin bir işi var ki, qaralır. Həm də polad bıçağı itiləyəndə qılgınc verir. Amma görürsən, bu bıçaqlar qılgıncı vermür.

Əvvəllər əllərini tez-tez kəsən, zədələyən usta indi artıq belə xətalardan uzadır. "Düzdür, işimdən zövq alıram, öz işim xoşuma gəlir. Olur ki, itilədiyim bıçaq xoşuma gəlmir, razı qalmıram, təzədən itiləyirəm, rahat oluram" - deyir həmsöhbətimiz.

İndiyə qədər itilədiyi bıçaqların pulunu ödəməyənlər də olub. Ancaq buna görə gərginlik yaratmır, sakitcə yola verir. "Amma bir də görürsən mənim öz işimi mənə öyrədirlər, bu, mənə təsir edir. 14 ildir işləyirəm, pis-yaxşı bunun hər üzünü görmüşəm" - əlavə edir.

aparmıram, harada işləyirəm, orda qoyuram, səhər gəlib götürürəm və piyada gəzirəm.

- **Usta, öz uşaqlarınızdan başqa şagirdləriniz varmı?**

- Yox. Bir oğlum işləyir. Amma uşaq da iş taparsa, buradan getməsini istərdim. İstəməzdim uşaqlarım bu sənətdə qalsın. Artıq mənim dizlərim ağrıyır. Gün ərzində nə qədər hərəkət etmək olar?

- **Usta, maraqlı adınız var: Əlqan kişi. Bu adı niyə qoyublar?**

- Nə bilim. Guya mənim adımın adına uyğunlaşdırıblar. Dayımın da adı Əlqan olub. Amma uşaqılıqda mən Əliş deyə çağırılırdım.

Deyir mütaləni çox sevir. Hətta bu yaşında da imkan tapan kimi kitab oxuyur: "Bu yaxında "Qartal əfsanəsi"ni oxumuşam. Ondan əvvəl bir kitab rast gəldi, oxudum onu. Düzdür, edəbsiz kitabdır, əsərin adı "18,6"dır, Seymur XXX yazıb. Küçə söhbətlərindən yazıb.

- **Gənc yazarları oxuyursunuz, yoxsa köhnə yazarları?**

- Əlbəttə köhnələri. Cavanların 90 faizi məsulyyət-sizdir. Deyirsən bunu eləmə, edir. Sonra gec olur.

- **Sənətkar, sizin ölkədəki vəziyyətlə, gələcəyimizlə bağlı fikirləriniz necədir?**

- Allaha şükür, ölkə yaşayır, pullu ölkədir, var-dövlətimiz maşallah olsun. Az da olsa, krantdan pul "gəlir". Dolayı yolla bu gəlirdən mənə də çatır (gülür).

- **Heç olubmu ki, 50 qəpik əvəzinə, 5 manat versinlər?**

- Hə, bir-iki dəfə olub.

İtilədiyi bıçaqların pulunu almaq istəmir. İsrarla "sənətkarın pulunu kəsməzlər" deyib pulu cibinə qoyuram. Səatına baxaraq "daha mən gədim, gecdir. Bir-iki müştəri də var, onları görürəm, qayıdım bir az dincəlim" - deyir, sağollaşır.

Beləcə, zəhmətkeş insan çarxını bir çiyinə, çantasını o birinə alıb ağır addımlarla uzaqlaşır. Heç kəsin minnətini götürmədən, kimşəyə ağız açmadan çörəyini qazanır və Allaha şükür edir...

□ **Elsad PAŞASOY FOTO: "YM"**

MUSAVAT

Son səhifə

N 155 (6769) 26 iyul 2017

Dünyanın ən sağlam mətbəxi müəyyənleşdi

“Forbes”in açıqlamasına görə, dünyanın ən faydalı və sağlam mətbəxi-yapon mətbəxidir. Yaponiya həmçinin uzun ömürlü insanların vətəni kimi də seçilir. Yapon mətbəxində istifadə olunan orzaqların böyük əksəriyyəti kələmin bütün növləri və balıq məhsulları tutur.

Yaponlar eləcə də qarabaşaq unundan olan eriştdən bəyənirlər, hansı ki, mikroelementlərin mənbəyi hesab olunur. Və ən vacib nüans: Yaponlar heç vaxt tam doyana kimi yemirlər, buna görə də onlar həmişə fiziki cəhətdən formada olurlar.

Çin mətbəxi isə bu kateqoriyada yer tutur. Orta uzunömürlülük bu ölkədə 73 yaşdı və sadəcə, əhəlinin 1,8%-i artıq çəkiddən əziyyət çəkir. İqlimlə əlaqədar bu ölkədə çox tərəvəz və meyvə yoxdur. Lakin qidalanmanın əsasını balıq yeməkləri, keyfiyyətli süd məhsulları, qara çörək təşkil edir.

Yaxşı mətbəx kimi Aralıq dənizi ölkələrini də İspaniya və İtaliya mətbəxini hesab edirlər. Bu ölkələrin mətbəxlərinin əsasını zeytun yağında hazırlanmış qidalar və dəniz məhsulları təşkil edir.

Bu siyahıya fransız mətbəxi də daxildir. Artıq çəkili insanların sayı 6,6%-i təşkil edir, həmçinin bu ölkədə uzun ömürlülüyə görə yaş həddi də yüksəkdir. Baxmayaraq ki, ət, yüksə kalorili pendir, yağlı çörəklər, şokolad fransızların ən sevdiyi məhsullardır. Sadəcə, yerli sakinlər kiçik portsiyalarla yeyirlər və onlar qidalanmada qızardılmış məhsullardan çox az istifadə edirlər.

Qadınlar yuxuda niyə xəyanətə uğrəyır?

Amerikada aparılan bir araşdırma nəticəsində qadınların kişilərlə müqayisədə daha çox kabus gördüyü və yuxularında xəyanətlə üzləşdikləri üzə çıxıb. 2 min kişi və qadın üzərində aparılan araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, kişilər öz yuxularında rahatladıcı və əyləncəli hadisələri görürlər. Qadınların yuxularında isə stress və basqı ön plandadır. Kişilər yuxularında əsrarəngiz gözəl bir qadınla qarşılaşdıqları halda, qadınlar ya stress dolu məktəb günlərinə geri qayıdır, ya da

partnyorlarının onlara xəyanət etdiklərini görürlər. Mütəxəssislər bildirirlər ki, bu vəziyyət kabusların qayğıdan qaynaqlanması və qadınların kişilərlə müqayisədə daha çox psixoloji problemlərinin olması ilə bağlıdır.

Ən az yaşayan qadınlar bu ölkədədir

Yaponiyada qadınların gözlənilən ömür uzunluğu 86,8 il, Syerra-Leonedə isə 50 ildir. Həmçinin ölkələrin öz daxilində də müxtəlif bölgələr arasında müəyyən fərqlər var.

Bu barədə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) “Dünya səhiyyəsinin statistikasını: davamlı inkişaf məqsədləri ilə bağlı sağlamlıq

göstəricilərinin monitorinqi” adlı hesabatında məlumat verilir.

Məruzədə bildirilir ki, 2000-ci ildən 2015-ci ilədək olan dövrdə gözlənilən ömür uzunluğunun beş il müddətinə artması 1960-cı illərdən indiyədək ən yüksək artım tempidir. Dünya üzrə bu göstəricinin ən böyük artımı isə Afrika qitəsində qeydə alınıb. Belə ki,

son illər ən nəzərəcarpaq irəliləyişə nail olan bu regionda görülən tədbirlər, o cümlədən İV infeksiyasına və malyariyaya qarşı mübarizə sayəsində gözlənilən ömür müddəti 9,4 il artıb və orta hesabla 60 yaş təşkil edir.

Hesabatda bildirilir ki, Rusiyada qadınlar arasında gözlənilən ömür uzunluğu 76,3 il, kişilərdə 64,7 il, Ukraynada müvafiq olaraq 76,1 və 66,3 il, Belarusda 78 və 66 ildir. Azərbaycanda gözlənilən ömür müddəti qadınlarda təqribən 76 il, kişilərdə isə 69,6 il təşkil edir.

Qadınların ən yüksək orta ömür uzunluğu Yaponiyada (86,8 il), kişilər arasında isə İsveçrədə (81,3) qeydə alınıb. Dünyada ən aşağı göstəricilər hər iki cins üçün Syerra-Leonedədir. Burada orta hesabla qadınlar 50,8 il, kişilər 49,3 il ömür sürə bilərlər.

QOÇ - Şəxsi işlərinizdə əsaslı dönüş gözlənilir. Buna hazır olduğunuz təqdirdə ulduzlar müdafiənizdə duracaq. Uzaq məsafələrə aldığınız dövərlərdən bacardığınız qədər imtina etməyin.

BUĞA - Astroloji göstəricilər qeyri-adi addım atmağınızı məqsədəuyğun hesab etmir. Daha çox neytral mövqedə durmalı, gündəlik qayğılarınızla məşğul olmalısınız. Qəfil iş tutmayın.

ƏKİZLƏR - O qədər də uğurlu təqvim deyil. Ətrafınızda olan şəxslərlə aranızda anlaşmazlıqlar yaranmaması üçün maksimum ehtiyatlılıq nümayiş etdirin. Səhhətinizə diqqəti artırın.

XƏRÇƏNG - Giley-güzarı bir tərəfə atın, təcrübə göstərir ki, bunun heç bir səmərəsi olmur. Sevgi-ailə istiqamətində mülayimlik nümayiş etdirin. Qanqaraldıcı addımlardan uzaq olmağa çalışın.

ŞİR - Ulduzlar bu təqvimdə yeganə probleminizin maliyyə məsələləri ilə bağlı olacağını xəbər verir. Odur ki, bəri başdan buna hazır olun. İş yerində rəhbərliklə mülayim davranın.

QIZ - Mənfəət yüklü Ay bürcünüzdə olduğu üçün ciddi planlarınızı təxirə salın, istənilən mübahisələrdən uzaq olun. Əgər kiminləsə “haqq-hesab”ınız varsa, bunu başqa vaxta saxlayın.

TƏRƏZİ - İyulun ən uğurlu gününü yaşayacaqsınız. Qarşılıqlı münasibətlərdən tutmuş fəaliyyət zəmininə qədər bütün proseslər xeyrinizə olacaq. Yeni təklif alsanız, imtina etməyin.

ƏQRƏB - Ailə zəminində mübahisələriniz gözlənilir. Bu səbəbdən də hər xırda xoşagəlməzliyi ciddi problemə çevirməməlisiniz. Fəaliyyətlə bağlı riskli hərəkətlərə yol verməyin. Bəxtinizdə pul var.

OXATAN - Marahlı səfərlərə çıxmaq üçün Göy qübbəsi sizə şans verəcək. Maddi imkanınız buna yetdiyi təqdirdə imtina etməyin. Bu ərafədə fəaliyyətə bir qədər ara verməyiniz məsləhət görülür.

OĞLAQ - İşgüzar əlaqələrinizi dərinləşdirməklə qarşınızda duran vəzifələri layiqincə yerinə yetirə bilərsiniz. Tələsik qərar verməyin. Gümanınız gələn hər kəsdən məsləhət almağa çalışın.

SUTÖKƏN - Təxminən saat 13-ə qədər bütün ciddi işlərinizin həllini təxirə salmalısınız. Əks təqdirdə cəhdləriniz boşa çıxacaq. Sonrakı saatlarda isə perspektivli təkliflər alacaqsınız.

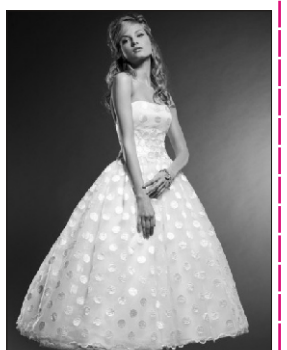

BALIQLAR - Bəxtinizdə uğurlu ərafə durur. Bəzi xırda xoşagəlməzliklər olsa da, situasiyaların nəticəsi zövqünüzə uyğun tərzdə cərəyan edəcək. Yay istirahətinə də vaxt ayırın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Gəlinlik paltarını təmizləməyə verdi, əvəzində uşaq paltarı qaytardılar

Sinsinati ştatının sakini Şeril Kittel toyundan 25 il sonra gəlinlik paltarının dəyişdirildiyini öyrənib. 1987-ci ildə toyu olan Şeril toydan sonra gəlinlik paltarını kimyəvi təmizləməyə verib. Qutuda geri aldığı paltarın necə təmizlənməsinə isə baxmayıb.

25 il sonra toy paltarına baxmaq istəyəndə isə məlum olub ki, orada başqasının 1960-cı illərin dəbi olan gəlinlik paltarı saxlanılır. Bundan başqa, fata qoyulmalı olan yerə toxunma uşaq paltarı və odeyal qoyulub: “Bu, başqalarının xatirələridir. Doğrudur, mənə səhvan verilən gəlinlik paltarı da çox gözəldir, amma mənim deyil. Bu yanlışlığı edən kimyəvi təmizləmə yeri isə artıq bağlanıb”.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABİROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100